PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo — Cena 60 lir — Leto XXV. Št. 127 (7321) — TRST, torek, 3. junija 1969

OBJAVLJENI KONČNI REZULTATI PREDSEDNIŠKIH VOLITEV

Na drugem turnusu bo izbira med Pompidoujem in Poherjem

KPF pozvala volivce, naj se vzdržijo glasovanja - Socialisti bodo podprli Poherja - Golistični kandidat odločno favorit

PARIZ, 2. — Volilni boj za drugi turnus francoskih predsedniških volitev je že v polnem teku, politični opazovalci pa skušajo na podlagi še nepopolnih včerajšnjih rezultatov prvega turnusa ugotoviti, kdo bo dokončen zmagovalec tega boja, ki se je začel 27. aprila z de Gaullovim porazom na referendumu. Splošno mnenje je, da ima Georges Pompidou zmago takorekoč v žepu.

Dokončne rezultate prvega turnusa predsedniških volitev je sporočilo danes zvečer ministrstvo za notranje zadeve. Od 29.512.878 volil: upravičencev je glasovalo 22.896.669 ali 77,59 odstotka. Veljavnih glasov je bilo 22.605.469, vzdržalo pa se je 6.614.209 volilnih upravičencev (22,41 odst.). Belih in neveljavnih glasovnic je bilo 293.204.

Rezultati volitev so naslednji:

G. Pompidou	10.505.804	(44,46%)
A. Poher	5.268.414	(23,31%)
J. Duclos	4.811.037	(21,08%)
G. Defferre	1.133.241	(5,01%)
M. Rocard	816.410	(3,61%)
L. Ducatel	286.481	(1,27%)
A. Krivine	239.078	(1,06%)

Na drugem turnusu bo torej izbira med Pompidoujem in Poherjem. V tem so bila predvolilna predvidevanja točna, medtem ko so bila, kar se tiče odstotkov glasov posameznih kandidatov, v bistvu zmotna. Pompodouju so namreč pripisovali okrog 40 odstotkov glasov, medtem ko jih je dobil precej več. Ravno tako je dobil več glasov od pričakovanih komunistični kandidat Duclos (21 namesto 17). Nedvomno pa pomeni 23 odstotkov glasov, ki jih je prejel Poher, hud poraz za centrističnega kandidata, ki mu je zadnja anketa o javnem mnenju pripisovala 31 odstotkov, predzadnja pa 27. Poraz je doživel tudi Gaston Defferre, ki naj bi dobil po zadnjih predvidevanjih sedem odstotkov glasov. Ostali kandidati, levi socialist Rocard, trockist Krivine (ki bo jutri spet oblekel vojaško suknjo, ker mu je z izključitvijo iz volitev zapadel posebni dopust) in «folkloristični» kandidat Ducatel so prejeli točno toliko glasov, kolikor so jih različne ankete predvidevale.

Kot smo dejali, je boj za drugi turnus volitev že v polnem teku, čeprav se bo volilna kampanja uradno začela šele 6. junija. En dan prej pa zapade rok, v katerem bi se drugouvrščeni kandidat (v tem primeru Poher) utegnil odreči kandidaturi na drugem turnusu v korist tretjeuvrščenemu ,Duclosu). Vsekakor je Poher že včeraj zagotovil, da ne misli zapustiti volilnega boja, čeprav ga skušajo prepričati o nasprotnem tako golisti kot tudi del centristov. Tako je bila na primer namenjena danes k Poherju centristična delegacija, ki bi jo bil moral voditi Michel Poniatowski in ki naj bi svetovala začasnemu predsedniku, naj odstopi, vendar ni Poher hotel delegacije sprejeti. V tem smislu so pozvali Poherja tudi Pompidou, Giscard d'Estaing in drugi, ta poziv pa povzema danes tudi golistični list «Le Figaro». «Proučitev rezultatov — piše direktor lista Louis Gabriel-Robinet — jasno dokazuje, da nima Alain Poher nobene možnosti, da bi vstopil v Elizej, če ne pridobi zase skoraj vseh levičarskih in skrajno levičarskih glasov Dobro poznamo stališča začasnega predsednika — je še rečeno v članku — in mislimo, da ne more spreeti Duclosovih glasov». Tem ugotovitvam odgovarja Poher s trditvijo, da v sedanjem položaju nima niti Pompidou možnosti, da bi bil izvoljen brez komunističnih glasov.

List «Combat» razlaga Poherjev poraz z dejstvom, da je centristični kandidat «obudil, hote ali ne, strahove četrte republike, ki je bila včeraj dokončno pokopana». Isti list pripisuje poraz nekomunistične levice njenemu stališču proti enotnosti levice. Komunistično glasilo «L'Humanite» pa poudarja veliko zmago Duclosa ter ugotavlja, da so komunisti dobili ob priliki predsedniških volitev največ glasov po novembru 1946.

Skoraj vsi poraženi kandidati so medtem že napovedali stališča, ki se jih bodo držali ob drugem turnusu 15. maja. Najbolj pričakovana je bila seveda odločitev KPF, ki s svojimi skoraj petimi milijoni glasov utegnila bistveno vplivati na izid glasovanja. Kot je bilo pričakovati, so se komunisti izrekli proti obema kandidatoma. Politični urad partije je predložil CK KPF dokument, v katerem poziva volivce, ki so glasovali za Duclosa, naj v drugem turnusu ne glasujejo ne za Pompidoua ne za Poherja, ampak naj se vzdržijo. CK je odobril dokument ter izdal poročilo, v katerem je rečeno, da «CK KPF, ki se je z vsemi silami boril zato, da bi bil boj med reakcionarno desnico ni združeno levico, ki je deloval zato, da bi upanja delavcev spremenil v zmago, poziva svoje volivce in vse, ki se borijo za spremembo politike, naj ne dajo svojih glasov dvema reakcionarnima kandidatoma». Tudi levičarski sindikat CGT je po svojem generalnem tajniku Seguyu napovedal, da ne bo izbiral med kandidatoma, ki jih je že označil kot «tipična predstavnika reakcije».

Nova socialistična stranka je sklenila, da podpre Poherja. Začasni tajnik Pierre Mauroy je prebral časnikarjem izjavo, v kateri je rečeno, da «nalagajo rezultati prvega turnusa vsem demokratom jasno nalogo: zagotoviti poraz Pompidoujа». Golističnega kandidata označujejo socialisti kot «kandidata nadaljevanja osebne oblasti in vseh zlorab, do katerih je prišlo v tej zvezi: vztrajnih kršitev ustave, škandaloznega izkoriščanja ORTF (francosko radiotelevizije) v propagandne namene, uporabe in krepitve paralelnih policij» itd.

Trockist Alain Krivine je pozval svoje volivce, naj se v drugem turnusu vzdržijo, «kvalunkvist» Ducatel pa je podprl Pompidouja.

Sprejem ob proslavi dneva republike

Guverner Banca D'Italia Carli je imel optimistično poročilo

RIM, 2. — Ob obletnici proglasitve republike je bila danes v Rimu tradicionalna parada, na kateri so bili prisotni vsi najvišji predstavniki oblasti. Svečanosti je otvoril predsednik republike Saragat, ki je položil venec na grob neznanemu junaku. Pri tem so ga spremljali predstavniki različnih rodov oboroženih sil in minister za obrambo Gui.

Saragat je nato odšel na svečano tribuno, kjer so ga pozdravili: predsedniki parlamenta, vlade, ustavnega sodišča, ministri in druge osebnosti. V mimohodu oboroženih sil so pokazali zadnje dosežke italijanske vojske in med njimi tudi nekatere raketne oddelke, mesto pa so preletela reakcijska letala.

Ob tradicionalni slavnosti je Saragat priredil v Kvirinalu sprejem 5000 povabljencev, med katerimi je bilo tudi 2500 delavcev, ki so jih določile njih sindikalne organizacije, kar predstavlja svojevrstno zanimivost teh sprejemov pri predsedniku republike.

Predsednik republike Saragat je ob današnji slavnosti prejel številne pozdravne telegrame in med njimi od papeža Pavla VI., ameriškega predsednika Nixona, začasnega francoskega predsednika Poherja, britanske kraljice Elizabete, predsednika Jugoslavije Tita, japonskega cesarja Hirohita, predsednika vrhovnega sovjeta SZ Podgornega in od drugih osebnosti.

V soboto je imel guverner Banca d'Italia Carli tradicionalno poročilo o italijanskem gospodarskem položaju, ki ga je v celoti ocenil za dobrega. Carli je z vso resnostjo ocenil mednarodni monetarni položaj, ki vzbuja resne zaskrbljenosti, čemur je posvetil tudi dobršen del svojega poročila. Govoril je tudi o nekaterih notranjih težavah, ker prihaja še vedno do bega kapitalov. Zagotovil je trdnost lire in izključil kakršno koli možnost revalvacije lire.

PO USPEŠNEM NASTOPU V OKVIRU STERIJINEGA POZORJA V NOVEM SADU

Beograd je zelo toplo sprejel Slovensko gledališče iz Trsta

Ansambel je žel uspeh in priznanje s predstavama «Red mora biti» in «Amfitruo», danes pa nastopi s «Tremi sestrami» - Jutri uradni razgovori med delegacijama SKGZ in SZDL Srbije

(Od našega posebnega dopisnika po telefonu)

BEOGRAD, 2. — Slovensko gledališče je, potem ko je v soboto, 31. maja nastopilo v Novem Sadu v okviru Sterijinega pozorja s Tavčarjevo farso «Red mora biti», danes že drugi dan gost Jugoslovanskega dramskega pozorišta v Beogradu. Sinoči se je za uvod predstavilo beograjskemu občinstvu s farso «Red mora biti», nocoj pa je uprizorilo Plautovo antično komedijo «Amfitruo». Svoje gostovanje v jugoslovanski prestolnici bo zaključilo jutri zvečer s slavnostno predstavo drame Čehova «Tri sestre» v režiji Bojana Stupice, nakar bo po prostem dnevu v sredo nadaljevalo pot v Sarajevo, kjer bo v četrtek zvečer uprizorilo komedijo «Amfitruo».

V Novem Sadu je bil naš ansambel deležen posebne časti, ko si je predstavo ogledal med drugimi gosti tudi član izvršnega biroja predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije Edvard Kardelj s soprogo. Med odmorom so ugledni gost in njegovi spremljevalci prišli med naše igralce za odrom in se z njimi prisrčno razgovarjali ves čas odmora. Tovariš Kardelj je pohvalil naše gledališke umetnike in se živo zanimal za delo, repertoar in pogoje, v katerih deluje Slovensko gledališče. Ob prisrčnem sivesu je našemu umetniškemu kolektivu zaželel čimveč uspehov v njegovi pomembni vlogi med zamejskimi Slovenci.

Predstavo samo je občinstvo spremljalo z velikim zanimanjem in živo pristnostjo, razumevanje besedila pa je bilo poslušalcem olajšano s simultanim prevajanjem v srbohrvaščino. O delu samem in uprizoritvi je že naslednjega dne objavil kritično poročilo novosadski «Dnevnik». Za njim pa je o predstavi poročala tudi beograjska «Politika» in drugi listi. Dan po predstavi je bila kot običajno na Sterijinem pozorju okrogla miza, za katero so se zbrali vsi prisotni kritiki, avtor farse Josip Tavčar in nekateri člani Slovenskega gledališča. V svojih intervencijah so prisotni poudarili izvirnost Tavčarjeve dramaturgije in njegovega poseganja v probleme sodobne človeške družbe ter kvalitetno raven, ki je bila, kot je poročal dopisnik tiskovne agencije Tanjug, odigrana na visokem profesionalnem nivoju. Tanjugov poročevalec pravi še, da so pri okrogli mizi za Tavčarjev tekst poudarili da je nudil izredne možnosti za parcipla-žo, ki pa niso bile izkoriščene, iz česar izvira tudi prepričanje nekaterih kritikov o določenem nesporazumu med avtorjem in režiserjem. Nekateri menijo, da bi predstava bila lahko še bolj poletna, drugi pa trdijo, da bi vsak drugačen ritem in intonacija zadušila njeno besedno izročilo. Od igralcev omenja Tanjugov poročevalec Staneta Starešinača, Jožka Lukeša in Lidijo Kozlovičevo.

Žirija, ki se je sestala po zaključnem nedeljskem nastopu Jugoslovenskega dramskega pozorišta iz Beograda, je glavno nagrado Sterijinega pozorja za tekst diplomo, zlato značko in 6.000 Ndin, podelila Velemiru Lukiću književniku iz Beograda za dramo «Afera nedolžne Anabelen» v uprizoritvi Jugoslovenskega dramskega pozorišta, ki je bila po soglasni sodbi žirije, kritikov in občinstva najboljša predstava in najboljše delo letošnjega Pozorja, za katerega pa prevladuje prepričanje, da v celoti ni doseglo kvalitetne ravni prejšnjih let.

Z nagrado Sterijinega pozorja za režijo je bil prav tako nagrajen režiser drame «Afera nedolžne Anabele» Milenko Maričić in poleg njega še režiser Georgi Paro za režijo drame «Heretik» v izvedbi zagrebškega dramskega gledališča.

Posebno nagrado Sterijinega pozorja za tekst v znesku 5.000 Ndin pa je prejel književnik Ferenc Deak iz Novega Sada za izjemne poetične kvalitete drame v verzih «Borovnice».

Za posamezne igralske stvaritve so prejeli nagrade, diplome in značke igralci Neva Spasojević iz Beograda, Ibi Rohmanji iz Subotice, Božidar Boban iz Zagreba, Nikola Milić iz Beograda in Marko Todorović iz Beograda. Od Slovencev je prejela nagrado samo Alenka Bartlova za kostumografijo v Smoletovi drami «Krst pri Savici». Nekatere nagrade niso bile podeljene. Ob slovesu so gostoljubni organizatorji Sterijinega pozorja ponovili željo, da bi naš ansambel bil v prihodnosti še kdaj deležen priznanja, ki ga predstavlja že samo sodelovanje na tem tradicionalnem srečanju najboljših jugoslovanskih dramskih gledališč.

Če je bil sprejem naših gledališčnikov v Novem Sadu prisrčen kot vedno, pa je bil sprejem ob prihodu v Beograd v nedeljo popoldne uglašen na pravo bratsko toplino. Gostitelji Jugoslovenskega dramskega pozorišta, vodstvo z ravnateljem Bojanom Stupico in operativnim direktorjem Slobodanom Radojevićem ter igralci tega osrednjega dramskega gledališča so naš ansambel pričakali pred poslopjem Jugoslovenskega dramskega pozorišta s cvetjem, stiski rok in objemi. Skratka s toplino, ki je izraz le iskrenih simpatij do našega gledališča in odnosov, ki so bili ustvarjeni z nedavnim in nepozabnim gostovanjem Jugoslovenskega dramskega pozorišta pri nas v Trstu.

Prihod Slovenskega gledališča v Beograd je posnela tudi beograjska televizija in ga še isti večer posredovala televizijskim gledalcem po vsej državi. Zvečer v nedeljo je naše gledališče uprizorilo farso «Red mora biti». Dvorana Jugoslovenskega dramskega pozorišta je bila kljub nedeljskemu odhajanju Beograjčanov na izlete v okolico, dobro zasedena in občinstvo, med katerim so bili številni v Beogradu živeči Slovenci, so tako delo kot uprizoritev spremljali z očitnim zadovoljstvom in z močnim ploskanjem. Dejal bi, da je bil ta stik med publiko in odrom mnogo intezivnejši kot v Novem Sadu, in da je občinstvo bolje in pravilneje dojemalo smisel dela in avtorjevo hotenje. Mnogo priznanj pa so našim igralcem in avtorju izrekli na srečanju po predstavi tudi igralci Jugoslovenskega dramskega pozorišta, ki so bili v celoti prijetno presenečeni nad umetniškim in igralskim potencialom našega tržaškega ansambla. Prav tako lepo je občinstvo sprejelo tudi nocojšnjo predstavo «Amfitrua», ki jo je večkrat prekinilo tudi pri odprti sceni s ploskanjem.

Za jutrišnjo slovesno predstavo «Treh sester» vlada tu veliko zanimanje in naši igralci bodo vložili vse svoje sposobnosti, da bodo pred visokimi gosti, ki bodo, kot se zagotavlja, prisostvovali tej slovesni predstavi, in pred kulturnim zahtevnim gledališkim občinstvom v Beogradu ter slovenskimi rojaki, ki v velikem številu živijo v glavnem mestu Jugoslavije, najdostojneje predstavili kvalitetno raven našega Slovenskega gledališča v Trstu in njegova umetnostna stremljenja.

Jože Koren

Ob gostovanju Slovenskega gledališča v Beogradu bodo v sredo tudi prvi uradni razgovori med Slovensko kulturno gospodarsko zvezo in Socialistično zvezo delovnega ljudstva Srbije.

Včeraj ponoči je odpotovala iz Trsta v Beograd delegacija SKGZ, ki jo vodi predsednik Gorazd Vesel, in ki jo sestavljajo: podpredsednik dr. Angel Kukanja, tajnik Bogo Samsa, načelnik komisije za šolstvo Edvin Švab, v Beogradu pa je že načelnik komisije za kulturo Filibert Benedetič, ki kot ravnatelj vodi Slovensko gledališče na turneji po Jugoslaviji.

Delegacija SKGZ se bo v torek udeležila svečane zaključne predstave Slovenskega gledališča, ki bo podalo delo «Tri sestre», in se bo v sredo dopoldne sestala s predstavniki Socialistične zveze delovnega ljudstva Srbije. To delegacijo bo vodil predsednik Dragi Stamenković, sestavljali pa jo bodo: član predsedstva Ljubo Mladjenković, predsednik kulturno prosvetne zajednice Srbije Milan Djoković, tajnik sekcije za obrazovanje Mihajlo Popović in tajnik mednarodne komisije Boško Risić.

LEP SLOVENSKI PRAZNIK NA KOROŠKEM

Odprtje nove planinske koče SPD Celovec na Bleščeči planini

Govora predsednika društva Luba Urbajsa in podpredsednika inž. Danila Kupperja - Pozdravi predstavnikov SPZ, SPD Trst in SPD Gorica

(Od našega posebnega dopisnika)

CELOVEC, 2. — Veliko število slovenskih planincev iz Koroške, Slovenije in Julijske krajine se je zbralo v nedeljo na Bleščeči planini pod Kepo, kjer je bil pomemben praznik slovenskih planincev in sploh vseh Slovencev: Slovensko planinsko društvo iz Celovca je odprlo svojo novo planinsko kočo nad Arihovo pečjo. Važen praznik, smo dejali, ker gre za prvo slovensko planinsko postojanko izven meja Slovenije.

Zamisel za gradnjo lastne koče je bila v celovškem planinskem društvu — kot je v svojem govoru ob otvoritvi povedal podpredsednik društva inž. Danilo Kupper — že od nekdaj prisotna, njeno uresničevanje pa se je začelo leta 1963, ko je bila podpisana pogodba za najem zemljišča, na katerem naj bi koča stala. Po šestih letih težavnega organizativnega in materialnega dela (več kot tri tisoč prostovoljnih delovnih ur) je bila mala dvonadstropna planinska postojanka končno dokončana.

Na nedeljski proslavi je najprej pozdravil vse prisotne predsednik SPD Celovec Lubo Urbajs, po blagoslovu koče pa je imel daljši govor inž. Kupper, ki je podal kratko zgodovino slovenskega koroškega planinstva od ustanovitve Ziljske koroške podružnice SPD leta 1900, do planinske sekcije Slovenske fizkulturne zveze ustanovljene 1947. leta, pa do ustanovnega občnega zbora SPD Celovec januarja 1953. Inž. Kupper se je tudi poklonil spominu sedmih borcev - planincev, ki so februarja 1944 padli na Arihovi peči, po kateri je dobila koča ime, v protinacističnem boju. «Ti borci — je zaključil svoj govor podpredsednik SPD Celovec — so darovali svoja življenja konec koncev tudi za to, da lahko mi sedaj gradimo na svobodnih domačih tleh ne samo planinske domove, ampak tudi veliki dom mednarodnega prijateljstva, brez meja in pregraj, tako krasan, tako prostran, da bo v njem prostora za vse ljudi».

Predsednik Planinske zveze Slovenije dr. Miha Potočnik je prinesel pozdrave in čestitke stosedmih planinskih društev iz republike Slovenije s svojimi 160.000 člani. V imenu tržaškega SPD, ki je ob tej priliki organiziral avtobusni izlet s kakimi tridesetimi udeleženci, je nato pozdravila predsednica društva dr. Sonja Mašera, za goriško SPD pa je koroške planince pozdravil predsednik Slavko Rebec.

Vso proslavo, ki je potekala v prisrčnem, pa tudi živahnem planinskem ozračju, so spremljale note koroške narodne pesmi, ki jo je izvajal uglašeni zbor Slovenskega prosvetnega društva iz Loge vasi pri Vrbi.

Po uradnem delu proslave so se planinci še dolgo zadržali na Bleščeči planini ter si izmenjavali vtise o res lepem prazniku, o prazniku, ki je še tesneje povezal planince iz treh dežel, v katerih živijo Slovenci.

T. Marc

URADNO POROČILO PREDSTAVNIKA SECESIONISTOV BIAFRE

Posebno sodišče obsodilo na smrt osemnajst tehnikov ENI v Biafri

Med temi je štirinajst Italijanov, trije so Nemci eden pa Libanonec - Drugih deset Italijanov pa je bilo ubitih - Posredovanje predsednika Slonokoščene obale, francoske in bonske vlade ter tajnika OZN - Obtožbe generala Ojukvuja

ŽENEVA, 2. — Informacijska služba Biafre v Ženevi je sinoči sporočila, da je posebno sodišče obsodilo na smrt 18 tehnikov, uslužbencev ENI, ki so jih bile ujele uporniške čete. Sporočilo dodaja, da vsebuje obtožnica proti njim 11 točk obtožb. Med 18 tehniki je 14 Italijanov, 3 Nemci in 1 Libanonec.

Včeraj so našli blizu petrolejskega ležišča Kvale trupla drugih 10 Italijanov in enega Jordanca, ki so bili ubiti pred tremi tedni.

Predstavnik informacijske službe Biafre v Ženevi je izjavil, da mu je znano, da smrtna obsodba ni bila še potrjena in da ima zadnjo besedo general Ojukvu. Dodal je, da so ugotovili krivdo tehnikov glede dveh obtožb, oprostili pa so jih glede drugih devet obtožb. Sodna razprava je bila v nekem kraju v Nigeriji, ki ga informacijska služba ne omenja.

Mednarodni Rdeči križ je javil, da je pozval oblasti Biafre, naj takoj podajo poročilo v zvezi s tem. Predstavnik Rdečega križa Lindt, ki se je vrnil včeraj v Ženevo, je izjavil, da na podlagi poročil, ki jih je dobil v Biafri, dobro ravnajo z 18 tehniki.

Glavni tajnik OZN U Tant je danes izrazil upanje, da bodo oblasti Biafre spremenile smrtno kazen in pomilostile obsojence. Predstavnik OZN je dejal, da je U Tant poslal poziv v tem smislu, ni pa znano, ali je bil poziv poslan v Biafro.

General Ojukvu, ki je govoril včeraj v posvetovalni skupščini Biafre, pa je obtožil Evropejce, da jih bolj skrbi usoda 18 belih petrolejskih tehnikov kakor pa smrt milijonov v Biafri. Dejal je: «Ker so naše čete ujele peščico belcev, ki so sodelovali s sovražnikom, s tem da so se borili ob njegovi strani, grozi, da se bo ves svet ustavil. Za 18 belcev se je Evropa zopet zbudila. Kaj pa je rekla o našem milijonu 18 belcev, ki so sodelovali pri zločinu genocida? Kaj pravi Evropa o naših nedolžnih ubitih. Ali ni umrlo dovolj naših? Koliko črncev je treba za enega belca?»

Ojukvu je nato dejal, da je Biafra paralizirala nigerijsko letalstvo in da se njegove čete borijo v predmestju Igrita severno od Port Harcourta. Zatem je Ojukvu govoril o zmagah svojega letalstva in svoje pehote in je dodal, da njegove čete še dalje nadlegujejo zvezne čete onstran reke Niger na srednjezahodnem področju.

Italijanska vlada je zaprosila francosko vlado, naj posreduje v korist 14 Italijanov. Predsednik Slonokoščene obale Houphouet-Boigny je danes potrdil, da je bila skupina 18 tehnikov obsojena na smrt. To je sporočil članom italijanske delegacije, s katero se je davi sestal in ki je prišla v Slonokoščeno obalo, da bi se pogajala za izpustitev ujetnikov z njegovim posredovanjem. Razsodbo je izreklo sodišče v Owerri. Domnevajo pa, da razsodbe ne bodo izvršili, temveč jo bo Ojukvu izkoriščal za izsiljevanje med pogajanji. Italijansko delegacijo, ki je sedaj v Slonokoščeni obali, vodi predsednik poslanske zbornice Pertini. Ta je odredil, naj se v sredo zjutraj skliče zunanjepolitična komisija v poslanski zbornici, kjer bo zunanji minister poročal o usodi italijanskih tehnikov. Predsednik vlade Rumor se je danes dolgo pogovarjal z zunanjim ministrom Nennijem o novih pobudah za rešitev ujetnikov. Zahodnonemški kancler Kiesinger je poslal etiopskemu cesarju Haile Selasiju brzojavko, s katero ga prosi, naj posreduje, da bi dosegel pomilostitev in izpustitev obsojencev. Etiopski cesar je predsednik posebnega arbitražnega odbora v organizaciji afriške enotnosti.

Zunanji minister Brandt pa je brzojavil glavnemu tajniku organizacije afriške enotnosti Teliju, nemškemu Rdečemu križu in nemški podporniški organizaciji «Caritas», naj posreduje v korist 18 tehnikov.

Tudi v Vatikanu so javili, da se bodo še dalje zanimali za rešitev življenja osemnajstih tehnikov. Voditelj italijanske delegacije v Abidjanu Pedini je odpotoval danes v spremstvu ministra za obrambo Slonokoščene obale z osebnim letalom predsednika Slonokoščene obale v Libreville. Ta nenaden odhod tolmačijo kot upanje, da so prišli v odločilno fazo s predstavniki Biafre. Delegacija se bo vrnila v sredo zjutraj.

V Parizu je italijanski poslanik Malfatti danes popoldne obiskal francoskega zunanjega ministra Debreja in se zanavali francoski vladi za sodelovanje pri iskanju italijanskih tehnikov. Debre je izjavil, da bo francoska vlada še dalje posredovala pri oblasteh Biafre, da bi dosegli izpustitev zaprtih tehnikov.

BEOGRAD, 2. — Državni tajnik za zunanje zadeve Jugoslavije Mirko Tepavac je ob smrti desetih italijanskih državljanov v Biafri izrazil brzojavno sožalje italijanskemu zunanjemu ministru Nenniju.

«NORMALIZACIJA» V ČSSR SE NADALJUJE

Izključitve in opomini za «napredne» rehabilitacija za «kolaboracioniste»

Ota Šik izključen iz CK, František Kriegl pa tudi iz partije Obtožbe proti Bilaku in Barbireku so bile «neutemeljene»

PRAGA, 2. — Češkoslovaški radio je objavil sporočilo o personalnih spremembah v centralnem komiteju KPČ. Poročilo je potrdilo, da so iz CK izključili šest članov, enega od njih tudi iz partije, medtem ko so jih več kaznovali z opomini; dva so končno odslovili iz sekretariata CK KPČ.

Oto Šika so izključili iz CK z obrazložitvijo, da njegova dejavnost ni v skladu z linijo partije in da njegova politična in idejna stališča pomagajo buržoazni propagandi proti ČSSR.

Františka Kriegla in Františka Vodslona so izključili zato, ker sta v skupščini glasovala proti ratifikaciji sporazuma o stacioniranju sovjetskih čet v ČSSR. Kriegla so naknadno izključili še iz partije, ker so njegovo razpravo na plenumu ocenili kot «odkrito antipartijsko, antisocialistično in antisovjetsko». Iz istih razlogov sta František Šorm (predsednik akademije znanosti ČSSR) in Ivan Skala dobila opomine.

Iz CK so izključili še Košika, Pavličeka in Pavlištika, ker so podpisali manifest «2000 besed». Ti trije se niso strinjali s kritiko tega dokumenta, medtem ko so drugi podpisniki obžalovali svoje dejanje, zato so Starina in Gočarja kaznovali z opominom, Martina Vaculika pa z ukorom pred izključitvijo. Proti avtorju teksta Ludviku Vaculiku in drugim podpisnikom bodo ukrepali pristojni partijski organi.

Josefa Špačeka so razrešili funkcije sekretarja CK in člana sekretariata. Iz tega organa so odstranili tudi Vaclava Slavika, znanega podpornika pojanuarske politike. Razen tega so ustanovili posebno komisijo, ki bo proučila dejavnost direktorja visoke partijske šole Milana Hibla in bivšega načelnika glavne politične uprave v armadi V. Prhlika.

Po drugi strani pa je predsedstvo CK KP Slovaške v Bratislavi rehabilitiralo vodilne funkcionarje, ki so jih med avgustovskimi dogodki proglasili za «izdajalce in kolaboracioniste». V sporočilu predsedstva je rečeno, da so bile obtožbe in žalitve proti tem funkcionarjem, med katerim so posebej omenjeni bivši prvi sekretar CK KP Slovaške Vasil Bilak, Barbirek, Hrušković, Janik, Peh in Djurkovic, neutemeljene. Poročilo dalje trdi, da so omenjene osebe diskreditirali zaradi «doslednega izvajanja partijske politike, načelnosti in odkritega internacionalnega stališča do Sovjetske zveze».

Avstrijska katoliška agencija «Kathpresse» poroča, da je praško sodišče rehabilitiralo tri katoličane iz ČSSR, ki so jih leta 1961 obsodili na težke zaporne kazni pod obtožbo, da so hoteli ilegalno ustanoviti demokrščansko stranko. Obsojenci so bili krivdo priznali, na procesu pa so dokazali, da so bila priznanja s silo iztrgana. Rehabilitiranci so inž. J. Čuhra, dr. V. Jandecka in F. Hofmann.

ZKJ o komentarju Tanjuga

BEOGRAD, 2. — Jugoslovanska časopisna agencija Tanjug je včeraj objavila daljši komentar, v katerem so bili prikazani razlogi, zaradi katerih se Zveza komunistov Jugoslavije ne bo udeležila posvetovanja komunističnih in delavskih partij, ki se bo pričelo 5. junija v Moskvi. Ta komentar je objavilo današnje jugoslovansko časopisje in tekom včerajšnjega dne tudi dnevne inozemske agencije.

Komisija predsedstva ZKJ za mednarodne odnose, ki je danes na svoji prvi seji razpravljala o delovnem načrtu, nalogah komisije, nekaterih tekočih vprašanjih mednarodnega položaja ter o razvoju sodelovanja Zveze komunistov z drugimi komunističnimi, socialističnimi in naprednimi strankami in silami na svetu, poudarja v zvezi s tem komentarjem Tanjuga, da je komentar sestavljen brez vedbo vodilnih organov ZK in da bo ocenitvi izvršnega biroja ZKJ nepopolno in enostransko tolmači stališča ZKJ.

Del množice, ki se je v nedeljo udeležila v Renčah zborovanja ob proslavi 25-letnice ustanovitve Tržaške brigade

V NEDELJO V LOKOVCU IN RENČAH

Proslava 25-letnice ustanovitve Tržaške brigade

Govor predstavnika Zveze borcev in Nove Gorice Cirila Zupanca

Predvčerajšnjim so garibaldinci «tržaške brigade» proslavili skupaj z drugimi pripadniki italijanskih partizanskih enot in s slovenskimi partizani 25-letnico ustanovitve njihove enote. Osrednji slavnosti sta bili v Srednjem Lokovcu, na Banjščici, ter v Renčah pri Novi Gorici

Že v jutranjih urah je šla skozi mejni blok pri Rdeči hiši dolga kolona avtomobilov. Garibaldinci so prihajali iz Trsta, Tržiča in drugih krajev dežele ter celo iz Ferrare in Pise. Zelo številčno močna je bila tudi skupina bivših italijanskih partizanov z obalnega koprskega področja ter z Reke.

Ob 9. uri zjutraj so se zbrali na glavnem trgu v Solkanu, od koder so se napotili z zastavami na čelu do bližnjega spomenika padlim, kjer so položili venec v imenu partizanskega združenja ANPI iz Trsta.

Kolona avtomobilov se je nato odpeljala na Lokve, od tam v Čepovan in končno v Srednji Lokovec, kjer je bila pred več kot četrtstoletjem ustanovljena «tržaška brigada» (XIV brigata d'assalto Garibaldi Trieste). Bilo je 5. aprila l. 1944, ko je na Banjški planoti skoraj še gospodarila zima, a vsepovsod okoli je plamtela neizprosna borba partizanskih edinic IX. korpusa proti nacističnemu sovražniku in njegovim pomagačem. Pred Šuligojevo domačijo, streljaj od ceste, ki pelje proti Kalu, sta se tedaj zbrala dva bataljona novoustanovljene brigade, ki se je poimenovala po kraškem tržaškem bataljonu, ki je do tedaj deloval na spodnjem Krasu. Jedro nove edinice so predstavljali delavci iz Tržiča, Trsta ter številni pripadniki italijanskih vojaških edinic, ki jih je okupator skušal vključiti v svojo vojsko.

Predvčerajšnjim je gmajna okoli Šuligojeve domačije dočakala garibaldince okrašena z jugoslovanskimi in italijanskimi zastavami. Tik skednja se je zbralo veliko domačinov, ki so nekoč delili z borci vse tegobe velike epopeje narodnoosvobodilne borbe.

Na stranskem zidu skednja so pred dnevi vzidali marmornato ploščo z napisom, ki v slovenščini in italijanščini spominja na datum ustanovitve brigade.

Domačini so si prizadevali po svojih močeh, da bi bil sprejem gostov čimbolj prisrčen. Poskrbeli so tudi za nastop šolarjev in šolark, ki so za uvod zapeli nekaj pesmi.

Prisotnim je nato spregovoril tov. Ciril Zupanc v imenu Zveze borcev iz Nove Gorice.

«Aktivna udeležba garibaldinskih borcev — je med drugim rekel Zupanc — ni bila le izraz zvestobe ideji, za katero smo se borili, ampak tudi izraz prepričanja, da je bil naš boj pravičen in da smo ga bili dolžni bojevati do konca, da smo ga morali bojevati tudi v tem, da smo ustvarjali nove pogoje za boljši jutrišnji dan. Ta dan je prišel, a ne vsem, ki smo se borili zanj, ni dano, da bi ga doživeli. Ne vsem, ki smo se borili, ni dano, da bi bili danes med nami, da bi z nami delili sadove svobode, ki smo jih ustvarili z borbo

ENEL

ENTE NAZIONALE PER L'ENERGIA ELETTRICA

POROČILO IN OBRAČUN 31. 12. 1968

Obračun na dan 31. decembra 1968 vsebuje izsledke poslovanja 6. leta življenja ustanove in se nanaša na poslovanje 1.042 podjetij (poleg naprav državnih železnic) od skupnega števila 1.099, kolikor jih je do zaključka poslovnega leta prešlo pod okrilje ustanove. Prejšnji obračun se je nanašal na poslovanje 990 podjetij.

V zvezi z razvojem poslovanja omenja poročilo, da je **kosmata proizvodnja** ustanov ENEL v letu 1968 dosegla 69.953 milijonov kWh, od tega 29.883 milijonov iz hidrocentral, 34.800 milijonov iz tradicionalnih termoelektrarn ter 2.536 milijonov iz jedrskih central; v primerjavi s prejšnjim letom se je proizvodnja povečala za 7,6 odst., ki skoraj popolnoma odgovarja povečanju v prejšnjem letu v odnosu do l. 1966 (7,7 odst.) Potek padavin je bil rahlo ugodnejši kot l. 1967, medtem, ko so k povečanju proizvodnje prispevali novi objekti skupaj z nekaterimi drugimi, ki jih je uničila povodenj l. 1966 in ki so bili medtem obnovljeni.

Ker pa je bila proizvodnja jedrske električne energije nižja od prejšnjega leta, se je poskrbelo za kritje povpraševanja pretežno s tradicionalnimi termičnimi centralami, katerih proizvodnja se je povečala leta 1968 za 17,2 odstotkov.

Glede **razvoja prodaje**, navaja poročilo, da je ENEL lansko leto štela 22.104.575 naročnikov, in sicer za 838 tisoč 711 enot več (3,9 odst.) kot leta 1967. V letu 1968 je ENEL prodala 63.221,5 milijonov kWh, kar predstavlja napredek za 8,6 odst., če upoštevamo samo dobave direktnim naročnikom, izvzemši dobave državnim železnicam za vleko. L. 1967 je znašalo količinsko povečanje prodane energije 9,6 oziroma 10 odstotkov.

Skupna vrednost **izkupička** od prodaje proizvedene energije je dosegla 930,1 milijarde lir s povečanjem 8,9 odst. v primerjavi z l. 1967, ko je znašala 853,4 milijarde lir.

Potrošnja energije za domačo in mešano uporabo je lani še naprej hitro naraščala (potrošnja za mešano porabo kar za 19,8 odst.), potrošnja energije za zasebno uporabo pa se je povečala za 12,1 odst. Manjše povečanje pa so zabeležili pri prodajah za industrijske, trgovske in kmečke porabe, in sicer za 7,3 odst. za jakosti do 30 kW, za 9,2 odst. za jakosti za 30 do 500 kW ter za 6,3 odst. čez 500 kW. To zadnje povečanje je bilo posebno skromno, toda pripomniti je močno (13,9 odst.). Kar zadeva začetek obratovanja **novih naprav**, je ENEL v lanskem letu pognala dve novi elektrarni, poleg tega so izvedli vzporedno povezavo drugega agregata neke električne centrale, katere prvi agregat je začel delovati v letu 1967. Povečanje dejanske jakosti, ki se je doseglo s temi centralami, znaša 53.900 kW, celotna proizvodnja pa 206.000.000 kWh. Povnovno so bile usposobljene nekatere hidrocentrale, ki so bile poškodovane od povodnji leta 1966, in sicer v skupni jakosti 93.600 kW. Leta 1968 so začele delovati tri nove termoelektrične centrale, katerih dejanska kosmata zmogljivost znaša 1.160.000 kW. V poslovnem letu 1968 je ENEL nadalje izročila prometu dva nova daljnovoda z napetostjo 120 kW ali več v skupni dolžini 1.032 km trojnih vodov; v istem razdobju je začela delovati na daljnovodih nova transformaciska zmogljivost z novimi ali razširjenimi postajami, ki znaša 4.000 MVA.

Da bi povezala nove naročnike ter ustregla povečanemu povpraševanju po energiji pri starih potrošnikih in da bi izboljšala omrežje, je ENEL morala tudi v letu 1968 občutno raztegniti razpečevalno omrežje ter je v ta namen izdala 204 milijarde lir (170 milijard lir leta 1967, 142 milijard leta 1966 in 122 milijard leta 1965). Število povezav, ki so jih izvedli lani, je znašalo okoli 2,710.000.

V zvezi s poslovanjem na **jedrskem področju** navaja poročilo, da je ustanova sklenila pogodbo za dobavo četrte jedrske centrale. Kakor hitro bo ustanova sprejela in ocenila ponudbe, bo lahko takoj sklepala o dodelitvi del; sledila bo takoj zahteva za ponudbe glede pete centrale.

Glede **prototipa Cirene** se je razvojna dejavnost načrta, s sodelovanjem ustanove CNEN, ki se je začela lani, izredno povečala; v kratkem bodo začeli dela na gradbiščih, dokončna izdelava prototipa pa je predvidena za konec leta 1972, začetek delovanja naprave pa leta 1973.

Leta 1968 je celotna proizvodnja treh jedrskih central ENEL znašala 2.576 milijonov kWh, ali 3,68 odst. celotne proizvodnje, proti 3.152 milijonov kWh prejšnjega leta. Manjšo proizvodnjo je treba pripisati dejstvu, da je bila izločena iz obratovanja za vse leto centrala v Trino Vercellese, in sicer zaradi nekaterih treba, da je bilo leta 1967 izredno notranjih strukturah reaktorja. Menijo, da bo obrat začel ponovno delovati leta 1969. Prekinitev centrale, ki se je začela v aprilu leta 1967, je povzročila neproizvodne stroške, ki se gibljejo za lansko leto v višini okoli 7 milijard lir.

V zvezi z **načrtovanjem novih naprav**, pri čemer bo politika novih investicij upoštevala osnovno predpostavko največjega možnega razvoja, poročilo pravi, da bo potrošnja energije v prihodnjih petih letih predvidoma narasla za 9 odst., kar zadeva povpraševanje po energiji in v razmerju 9,5 odst., kar zadeva povpraševanje po inštalirani jakosti. Zato poročilo navaja vsoto 2,966.000.000 lir kot predvideno višino investicij za to področje v razdobju petletja 1969-1973, od katerih gre 1098 milijard lir za razdelilevalne naprave. Če dodamo k temu predvidene stroške za leto 1974, ki bodo znašali 685 milijard lir, pridemo do zaključka, da bodo znašale nove investicije od leta 1969 do leta 1974 skupno 3.651 milijard lir.

Kar se tiče **osebja**, se v poročilu navaja, da je to štelo 31. decembra 1968, 111.839 enot ter se je zato povečalo za 7.562 enot v odnosu do prejšnjega leta, kar pa je zadevalo le 990 podjetij. Če se ne upošteva delovno silo, ki je bila potrebna za dela, ki so bila že oddana v zakup, potem znaša dejansko povišanje 1.206 enot. Z 31. decembrom 1968 je začel veljati v celoti znani sindikalni sporazum z dne 18. decembra 1963, ki je potegnil za seboj sprejem na delo 18.863 enot, od katerih jih 10.413 prijada podjetjem, ki imajo delo v zakupu, 8.450 dopolnitvi števila potrebnega osebja.

Skupen strošek za osebje je znašal 389,7 milijarde lir s poviškom v odnosu z letom 1967 za 45,3 milijarde lir. Na novo sprejetih v službo v celotnem razdobju poslovnega leta, tudi na podlagi razglašenih natečajev, je bilo 80 moči z visokošolsko izobrazbo, 779 diplomiranih oseb, 983 raznih drugih uradnikov ter 6.333 delavcev; pri tem je vštetih tudi 680 pohabljencev in invalidov, katerih sprejem je obvezen.

Ko poroča o **financiranju**, poročilo navaja, da so do sedaj izplačali na račun odškodnin bivšim električnim podjetjem 1.1797 milijarde lir, vštevši polmesečje, ki je zapadlo 1. januarja 1969. Od te vsote gre 80,9 milijarde lir na račun predujmov, 31. decembra 1968 pomanjkljivosti, ki so jih ugotovili v je upravni odbor sprejel sklepe glede odškodnin, ki zadevajo 615 podjetij. Tu je vštetih 349 odpravnin, ki so jih opravili tehnični erarični uradi, in sicer v skupnem znesku 1,618 milijard lir, ali 95,16 odst. celotnega domnevnega zneska.

Da bi bila kos izplačevanju odškodnin, je ustanova najela leta 1968 izven tržišča dve posojili v skupnem znesku 250 milijard lir, kar dviga na 1.471 milijard lir znesek do sedaj najetih posojil za kritje obveznosti, ki izhajajo iz nacionalizacije.

Za kritje industrijskih potreb sta bili najeti v teku poslovnega leta na javnem tržišču dve posojili, od katerih ena za 130 milijard lir v januarju in druga za 150 milijard lir v juliju. Od začetka svojega delovanja je Ustanova najela za izgradnjo novih obratov posojila za 792,5 milijarde lir.

Tudi v letu 1968 so ostale **električne tarife** nespremenjene, izvzemši znižanje za 25 odst. cen za industrijske, trgovske in kmetijske porabe z jakostjo do 30 kW, kot je bilo določeno z zakonskim dekretom z dne 30. avgusta leta 1968 štev. 918 in ki bo ostalo v veljavi do ugotovitve podatkov potrošnje v zadnjem razdobju potrošnje leta 1970.

V razdobju stabilnosti tarif v Italiji (od leta 1959) je znašalo povišanje električnih tarif v Franciji 32,5 odst. za dobave z visoko napetostjo ter za 23,5 odst. za tiste z nizko napetostjo. Zvišanje je znašalo v Veliki Britaniji poprečno 30 odst., toda že so najavili nadaljnje povišanje za 4 odst.

Poročilo posveča posebno poglavje, kot v prejšnjih letih, elektrifikaciji kmetijstva. Anketa, ki so jo napravili leta 1965, da bi ugotovili središče, zaselke in posamezne hiše, ki še niso povezane z omrežjem, so ažurnirali v teku poslovnega leta, tako da so ugotovili spremembe, ki so nastale do 31. decembra 1967. Tako so ugotovili, da je bilo v razdobju med eno in drugo anketo elektrificiranih 373 središč in zaselkov, ki štejejo približno 15.000 prebivalcev in da so povezali z mestnim omrežjem približno 20.500 posameznih hiš s skupnim številom 111 tisoč prebivalcev; električne dobave so tako razširili na 126.000 oseb, ki jih prej niso bile deležne in od katerih jih 115.000 stalno prebiva v krajih, ki so sedaj deležni teh dobav.

Posegi, ki so v teku v korist elektrifikacije kmetijstva, zadevajo tiste, ki jih je določil drugi zeleni načrt, ki predvideva strošek, vključivši izdatke v breme ustanove ENEL, 47,5 milijard lir ter zakon 404 z dne 28. marca 1948, ki predvideva nadaljnji skupni strošek 38,7 milijarde lir. Omenjena zakona financirata v celoti dela za 86,2 milijardi lir, katerim je treba prišteti še posege, ki jih financira Blagajna za jug na namakalnih področjih, ki ji pritiče'o. Če bo sprejet osnutek, katerega pobudnik je ministrstvo za industrijo in ki predvideva nadaljnje financiranje v znesku 125 milijard lir, se bo lahko reklo, da se elektrifikacija podeželja bliža pozitivnemu zaključku.

Po obrazložitvi obračunskih postavk in po ugotovitvi, da je bilo leto 1968 vloženih 151 milijard lir v amortizacijski sklad (ki znaša sedaj 1.903,9 milijard lir, nadaljnjih 4,3 milijarde lir v sklad devalvacije kreditov (ki znaša sedaj 22,6 milijarde lir), 1,8 milijarde lir v sklad za rizike in morebitne pasivne postavke (ki se je tako povzpel na 4,8 milijarde lir) ter 42,2 milijarde lir v sklad odpravnin v korist osebja (ki je bil do sedaj zabeležen v proračun v znesku 279,2 milijarde lir) poročilo obvešča, da je znašala čista aktiva rednega upravljanja za leto 1968 102,8 milijarde lir, medtem ko je znašala v prejšnjem poslovnem letu 105 milijard lir.

Poročilo upravnega odbora **se zaključuje tako:**

ENEL šteje komaj šest let življenja, toda obsežnost številnih problemov, ki jih je moral reševati v tem nedolgem časovnem razdobju, so prispevali k njegovi predčasni zrelosti.

Toda če se upošteva vse, smatramo za pozitivno, da ta prva leta dela nam niso bila lahka, ker bi nam sicer lažje življenje ne dovolilo, da bi se v polnosti zavedali odgovornosti, ki jih nalaga javna služba od katere je v tolikšni meri odvisen razvoj gospodarskega in družbenega življenja v državi.

Res pa je, da bi se nam bilo lahko prizaneslo z nekaterimi bremeni in torej z nekaterimi težavami, ali pa jih vsaj olajšalo, medtem ko bi se nam bilo lahko določil dotacijski sklad, ki bi nam omogočil, med drugim, da zmanjšamo naš poseg po posojilih na javnem tržišču in bi tako lahko olajšali naša finančna bremena.

Nobeno podjetje ne more dolgo časa živeti brez svojega lastnega kapitala, kar velja za ENEL, katerega sam značaj industrije, ki jo upravlja, sili k obsežnim in rastočim investicijam.

Znano je, nadalje, da mora ustanova prenašati finančno in gospodarsko breme znatnega števila odškodnin, ki jih mora izplačevati z denarjem in v razmeroma zelo kratkem razdobju. Kot je bilo že pojasnjeno, smo do 1. januarja 1969 izplačali nacionaliziranim podjetjem, upoštevajoč tudi predujme, kvote za odškodnino v višini 1180 milijard lir. Da bi bili kos tem obvezam, smo prisiljeni, da najamemo dve posojili na leto v precej visokih zneskih. Na srečo smo do sedaj najeli ta posojila izven tržišča, katerih cena pa je zelo višja od obrestne mere 5,50 odstotka, ki jo predvideva zakon o nacionalizaciji.

Razlika v ceni za same odklone, ne upoštevajoč namreč višje obresti posojil najetih v ta namen, nam je do sedaj povzročila večje breme za skoraj 99 milijard lir.

Čeprav se zavedamo velikih sedanjih finančnih obveznosti države, upamo, da nam bo ta kmalu dodelila dotacijski sklad, čeprav z neobsežnimi letnimi nakazili.

Še enkrat moramo pritegniti pozornost na to neizogibno nujnost, ki je našla razumevanje tudi pri računskem dvoru. Ta je izrecno izrazil tojazen «da bodo lahko izredna bremena, ki po zakonu pripadajo ustanovi ENEL (ki povzročajo rastoče režijske stroške iz leta v leto zaradi nujnosti, da se dolgovi do razlaščenih družb zamenjajo s še višjimi dolgovi, ki so bolj težki ter s tem naplhujejo bremena sama) povzročila neuravnovešeni položaj, katerega bi se toliko bolj težko popravilo, kolikor bolj na dolgo se bo zavlačevalo s posegi, ki naj preprečijo rast bremen samih» (poročilo računskega dvora parlamentu o upravi ENEL za poslovanje v letu 1966).

Razne druge težave, katerim bi se lahko izognili, zadevajo tiste, na katere naletimo pri gradnji daljnovodov ter vodov za medsebojno povezavo in pri izbiri krajev, kjer bi postavili naše termoelektrične centrale. Te, kot je znano, bodo morale skupaj z jedrskimi centralami pokriti skoraj v celoti bodoče povišanje potrošnje električne energije v državi.

V tem primeru nam posebno krajevne oblasti postavljajo ovire, ki niso vedno opravičljive, za izvajanje naših načrtov. To se dogaja celo v primeru kadar bi se hotelo vključiti te načrte v meje industrijskih con, ki so jih oblasti določile.

Razumljivo je, da naša podjetja za proizvodnjo termične električne energije morajo biti nameščena v bližini potrošnih središč in istočasno tudi v bližini morja ali velikih rečnih tokov, ker potrebujejo velike količine vode (za ohlajevanje) ter zahtevnega goriva.

Drugačna namestitev bi bila s tehničnega in gospodarskega stališča popolnoma neustrezna.

Dogaja pa se, da z izgovorom bojazni pred onesnaženjem zraka in drugimi razlogi nam mnoge občine ne maraio izdajati zadevne licence, kljub našim zagotovilom, da bomo uporabljali najmodernejše aparature, ki skrčilo na absolutno neobčutno raven nevarnost onesnaženje zraka.

Spričo tega si ne moremo, da ne bi pritegnili tudi v tem poročilu pozornosti javnih oblasti na te hude zapreke, ki stalno ovirajo proizvodnjo rastočih količin zahtevane električne energije in s tem spravljajo v nevarnost gospodarski in socialni razvoj države ter še posebej proces industrializacije Juga.

Kljub težavam na katere smo naleteli in ki smo jih hoteli omeniti, se je ustanova razvijala tudi leta 1968, kot je razvidno iz vesti in podatkov tega poročila. Investicije so dosegle v tem letu znesek 429,4 milijarde lir, proti 389,4 milijarde lir v prejšnjem poslovnem letu. Od začetka naše dejavnosti znaša njihova skupna količina pomembno številko 2.015,5 milijarde lir, od katerih se 41,61 odstotkov (839 milijard) nanaša samo na sektor razdelilevanja. Znane so namreč nevšečnosti, ki se vedno tarejo nekatera področja, posebno na jugu in na otokih zaradi slabega stanja omrežja malih nacionaliziranih podjetij, ki smo ga podedovali. Skušamo s svojimi močmi, da bi to stanje popravili, kot to dokazuje številka, ki smo jo zgora navedli. Na vsak način pa nameravamo doseči v najkrajšem času splošno učinkovitost te službe.

V ta namen smo že pripravili prvi izredni načrt investicij v korist Juga, ki znašalo 50 milijard lir in ki se bodo začele v najkrajšem času izvajati. Sprejeli smo tudi poziv CIPE ter smo investirali še nadaljnjih 50 milijard lir v ta namen.

Skupno predvideva naš načrt novih obratov v dvoletju 1969-1970, ki ga je pred kratkim odobril organ za programiranje, samo na področju razdelilevanja skupne investicije za 434 milijard lir od katerih pripade 210 milijard (47,4 odstotka) Jugu.

Za razvoj naše dejavnosti smo z rastočim tempom naročili pri industrijah številne dobave: od 177 milijard leta 1967 smo prešli na 468 milijard leta 1968. Tudi na področju elektrifikacije kmetijstva, kot smo že poročali, ni bil napredek nepomemben, upoštevajoč razne ukrepe, ki jih v tem smislu predvidevata drugi zeleni načrt in zakon 404.

Če pa bo odobren neki načrt, katerega pobudnik je ministrstvo za industrijo, načrt, ki bo zahteval investicije za skupnih 125 milijard lir, bomo lahko rekli, da se elektrifikacija podeželja praktično bliža svojemu pozitivnemu zaključku.

Kako smo financirali 2.115,5 milijarde investicij v šestletnem razdobju 1963-1968? Notranji viri, kljub težkim bremenom, ki tarejo našo upravo, so sodelovali pri tem z zneskom 956 milijard lir, se pravi v višini 47,43 odstotka. S tem je bilo postavljeno na laž napovedovanje tistih, ki so trdili, da bo nacionalizacija dokončno pometla s samofinanciranjem. Za 792,5 milijarde pa smo poskrbeli z izdajo obveznic. Kar pa se tiče razlike, smo začasno izkoristili kredite, ki nam jih je dal na razpolago bančni sistem.

Glede samofinanciranja ne predvidevamo — razen če ne bodo pravočasno sprejeti ukrepi v našo korist — da bi ga lahko ohranili v navedeni ravni v prihodnjih letih. To pa zaradi stalnega naraščanja naših finančnih obveznosti, ki so leta 1968 dosegle občutno raven 202 milijardi, kakor tudi zaradi zakonskih ukrepov, ki so bili sprejeti v preteklem poletju (in ki jih vsebuje znani «decretone»), ki predvidevajo znižanje v višini 25 odstotkov tarif za industrijske, trgovske in kmečke uporabe z uporabno jakostjo do 30 kW in ki bo veljalo do konca leta 1970.

To znižanje, če ga prevedemo v številke, nam bo povzročilo predvidoma v razdobju veljavnosti zakona manjše prejemke za nič manj kot 90 milijard lir, od katerih jih je že 10 milijard sprejetih v breme poslovnega leta 1968.

Znano je, da je ENEL, s tem, da je obdržal nespremenjene tarife na ravni leta 1959, ko so medtem občutno narastli proizvodni stroški, kot smo poročali v zadevnem poglavju, praktično skušal ustreči upravičenim zahtevkom, ki so prišli do izraza po nacionalizaciji.

Znižanje, čeprav začasno, ki je bilo sklenjeno pred kratkim, in katerega na drugi strani niso spremljali nadomestni ukrepi, se ni moglo torej opravičiti na zgodovinski ravni ter je moralo zaostriti naše probleme. Poleg tega pa je nudilo samo neznatno pomoč prizadetim kategorijam odjemalcev. Ti prihranijo, namreč, poprečno na mesec 2000 lir na podjetje.

Kot smo že opozorili pristojne vladne oblasti, je omenjeno znižanje med drugim porušilo obstoječe ravnotežje električnih tarif. Zato je zaželeno, da bi se čimprej proučila vsa tarifna politika. Pri tem je treba izhajati iz predpostavke, da se jamči ustanovi ENEL dovoljne dohodke, ki naj bi zagotovili stabilnost njenih proračunov. Ta stabilnost je absolutno potrebna ne samo zaradi razumljivih razlozov dobrega upravljanja ter zaradi zaupanja, ki ga moramo še vedno uživati v krogih varčevalcev, temveč tudi zato, ker se mora odbor v popolnem miru soprijeti z bodočimi problemi. Ti predvidevajo, kot smo videli, v razdobju šestletja 1969-1974 investicije v višini 3.651 milijard lir.

To so okvirna predvidevanja, ki bodo lahko — to je potrebno poudariti — tudi spremenjena, da bi se upoštevalo morebitne druge zahtevke, ki bi se lahko pojavili v «dokumentu opcij» (documento delle opzioni) za razdobje 1970-1980 v zvezi bodisi z razvojnimi težnjami splošnega značaja, bodisi s specifičnimi načrti v deželnem merilu.

Drugo vprašanje na katerega želimo pritegniti pozornost pristojnih oblasti zadeva samoproizvodnjo. V tej zvezi se nam zdi potrebno pripomniti, da bi morala samoproizvodnja predstavljati v duhu nacionalizacije le nekakšno izjemo, ki bi jo bilo treba obdržati v začrtanih mejah, medtem ko bi morala električna industrija preiti na splošno iz rok zasebnikov v roke javne uprave.

Zgodilo pa se je, da je samoproizvodnja, ki je konec leta 1962 sodelovala, po podatkih poročila odbora ANIDEL v juliju 1963, pri skupni proizvodnji v višini 20,65 odstotka, začela potem rasti ter dosegla leta 1968 26,40 odstotka.

Ta občuten porast na škodo Državne ustanove nas mora skrbeti, kot bi moral skrbeti — menimo — javne oblasti, razen, seveda, če se namerava dovoliti, ali dopuščati ponovno vzpostavitev nove zasebne električne industrije v Italiji.

Z obžalovanjem moramo tudi ugotoviti, da niso prešla pod državno upravo nekatera podjetja, za katera je bila po zakonu predvidena nacionalizacija.

Direktni razgovor s predstavniki krajevnih oblasti, gospodarskih in sindikalnih organizacij ter znanstvenih ustanov, ki ga je ustanovni zakon hotel zagotoviti s periodičnimi deželnimi konferencami — je zabeležil leta 1968 tri sestanke: 12. junija v Anconi za Marche, 10. julija v Catanzaru za Kalabrijo ter 4. decembra v Perugii za Umbrijo.

25. marca letos je bila prva konferenca za l. 1969 v Benetkah za Veneto in 23. aprila v Firencah za Toskano.

Sodelovanje ustanov, skupin in zainteresiranih oseb je bilo še nadalje praktično popolno, a raven posegov je bila zmeraj zelo visoka.

Kot smo že navajali v prejšnjih poročilih, so se te konference izkazale za zelo koristne, ker nam posredujejo potrebne podatke za tesnejšo koordinacijo naših načrtov s krajevnimi potrebami ter nam omogočajo, da direktno odgovarjamo na vprašanja, ki se nam postavljajo.

Kar se tiče problemov osebja, moramo poudariti da je bilo s koncem leta 1968 dokončno rešeno vprašanje delavcev bivših zakupnih podjetij, o katerih govori znani sindikalni sporazum iz leta 1963, s tem, da smo direktno prevzeli dela, ki so jih prej opravljala ta podjetja. Nameravamo — v tej zvezi so bili sprejeti že potrebni ukrepi — izkoriščati v najboljši meri službeno osebje, da bi tako omejili v največji meri nove zaposlitve.

Zahvaliti se moramo osebju za sodelovanje, ki nam ga je zagotovilo. Zahvala gre vsem uslužbencem, od najvišjih do najnižjih, za požrtvovalnost, ki so jo vedno dokazovali in ki je dosegla skoraj nepreseglive ravni v primeri katastrof. Podobni dokazi požrtvovalnosti, poguma in državljanske zavesti, ki smo jih zabeležili leta 1966 po katastrofah, ki so jih povzročile povodnji, so še prišle do izraza v Siciliji v pogojih hudega potresa, ki je prizadel v začetku leta 1968 nekatera tamkajšnja področja.

Prijetno nam je, da še enkrat izrazimo generalnemu direktorju ter osrednjim direktorjem in šefom oddelkov, ki z njim sodelujejo, naše zaupanje spričo vzglednega dela pri opravljanju njihovih dolžnosti.

Naj se nam dovoli še enkrat, pri zaključku tega sporočila, da izrazimo svojo hvaležnost gospodu ministru za industrijo ter njegovim direktnim sodelavcem za splošno razumevanje naših problemov.

BILANCA DNE 31. DECEMBRA 1968

PREMOŽENJSKO STANJE

AKTIVA		
Zemljišča	lir	5.566.569.396
Stavbe	»	73.888.674.294
Električne naprave v obratovanju:		
naprave za proizvodnjo energije	»	2.517.164.289.073
prenosni vodi	»	288.314.950.188
transformatorske postaje	»	210.290.653.995
distribucijske mreže	»	1.631.165.025.512
Električne naprave v izgradnji	»	379.611.807.205
Druge naprave in stroji	»	26.465.954.665
Pohištvo, tehnično-upravni pripomočki in naprave	»	65.704.437.699
Skupaj	lir	5.198.172.361.937
Višja vrednost premoženja v odnosu s podržavljenimi podjetji	lir	447.802.061.818
Stroški in izgube, ki jih je treba amortizirati:		
razlika pri posojilih, najetih za izplačevanje odškodnin	»	81.376.187.500
drugo	»	49.212.108.730
Obratna sredstva:		
uskladiščeni materiali in naprave	»	111.490.561.426
goriva in druge zaloge	»	27.691.455.854
Blagajna in vrednotnice	»	192.704.150
Vrednostni papirji s stalnim dohodkom	»	
obveznice	»	6.890.161.505
drugi vrednostni papirji	»	5.485.754.880
Delnice in soudeležbe pri glavnicah	»	4.241.605.794
Banke	»	118.198.299.485
Aktivne vrednotnice	»	297.357.613
Terjatve do uporabnikov:		
terjatve za potrošeno energijo	»	149.030.321.636
druge postavke	»	56.453.728.438
Terjatve do obračunskih in podobnih skladov	»	289.089.055
Predujmi dobaviteljem	»	59.677.076.328
Druge terjatve	»	65.155.212.015
Razni prehodni računi aktive	»	103.358.907.029
Terjatve za dozorele aktivnosti	»	5.938.082.090
Skupaj	lir	6.490.953.037.283
PREHODNE POSTAVKE		
Kavcije	lir	11.010.773.423
Jamstva	»	11.040.108.623
Druge prehodne postavke	»	140.917.696.189
Skupaj	lir	162.968.578.235

PASIVA		
Sklad za amortizacijo:		
stavbe	lir	13.785.210.898
električne naprave v obratovanju	»	1.802.702.027 899
druge naprave in stroji	»	9.331.293.738
pohištvo, tehnično-upravni pripomočki in naprave	»	20.734.807.783
višja vrednost premoženja v odnosu s podržavljenimi podjetji	»	57.350.000.000
Skupaj	lir	1.903.903.340.258
Sklad za devalvacijo kreditov	lir	22.586.536.583
Sklad za riziko in izgube	»	4.818.763.376
Sklad za doklade in skrbstvo osebja	»	279.172.458.025
Dolgovi z realnim jamstvom	»	356.932.180.244
Druga posojila	»	56.533.391.968
Obveznice	»	2.185.532.580.533
Predujmi in kavcije uporabnikov	»	99.047.604.992
Banke	»	82.263.336.236
Pasivne vrednotice	»	34.283.630
Dobavitelji	»	91.856.260.035
Dolgovi za odbitke in socialne dajatve	»	18.309.856.826
Dolgovi za davke in davčne pristojbine	»	47.716.087.653
Dolgovi do obračunskih in podobnih skladov	»	386.635.540
Drugi dolgovi	»	258.207.797.540
Razni prehodni računi pasive	»	16.055.326.250
Dolgovi za dozorele pasivnosti	»	73.552.207.972
Dolgovi za odškodnine	»	979.195.602.567
Skupaj	lir	6.476.104.250.228
Bivše električne družbe, katerim je treba izplačati odškodnino:		
začasni čisti premoženjski račun	lir	14.225.415.969
Rezervni sklad - člen 18 statuta ENEL	»	468.301.294
Prenos na novo poslovanje	»	155.069.792
Skupaj	lir	6.490.953.037.283
PREHODNE POSTAVKE		
Kavcije	lir	11.010.773.423
Jamstva	»	11.040.108.623
Druge prehodne postavke	»	140.917.696.189
Skupaj	lir	162.968.578.235

EKONOMSKI RAČUN

NEGATIVNE KOMPONENTE DOHODKA		
Fakturirana energija drugih električnih podjetij kWh 5.235.245 (000)	lir	28.750.819.147
Začetne poslovne zaloge:		
uskladiščeni material in stroji	»	108.872.587.273
goriva in druge zaloge	»	23.588.727.088
Amortizacije v poslovnem letu:		
na zgradbah	»	1.215.000.000
na električ. napravah v obratih	»	131.400.000.000
na drugih napravah in strojih	»	1.105.000.000
na pohištvu, tehnično-upravnih pripomočkih in napravah	»	3.780.000.000
na višji vrednosti premoženja v odnosu s podržavljenimi podjetji	»	13.500.000.000
Poslovne devalvacije:		
stroški in izgube, ki jih je treba amortizirati	»	9.113.704.196
Sredstva namenjena v posamezne sklade:		
v sklad za devalvacijo terjatev	»	4.300.000.000
v sklad za riziko in pasivne obveznosti	»	1.800.000.000
v sklad za izplačevanje doklad in za socialno skrbstvo osebja	»	42.166.600.655
Odpis aktivnosti, ki se pravkar amortizirajo:		
tehnične nepremičnine prodane, uničene ali prenesene za ponovno uporabo med obratne zaloge	»	21.542.117.021
Stroški za osebje:		
plače, mezde in drugi prejemki osebja	»	256.010.883.584
zakonite socialne dajatve	»	86.750.769.402
drugi izdatki za osebje	»	4.751.067.792
odškodnina za odpravnine in podobni izdatki poslovanja	»	18.302.875.873
Stroški za notarske, pravne in profesionalne storitve	»	2.320.985.325
Nakup goriv in drugih zalog	»	106.500.959.608
Nakup strojev in naprav	»	229.945.183.756
Stroški za razna dela, popravila in vzdrževanje naprav	»	204.946.427.298
Obresti, popusti in finančna bremena	»	155.120.096.460
Izgube na terjatvah in vrednotnicah	»	1.469.075.293
Druge pasivne postavke	»	83.891.657
Prispevek hribovskim občinam, razni davki in pristojbine	»	14.284.759.773
Davčne dajatve	»	30.613.342.611
Stroški za propagando, oglaševanje, tisk	»	624.420.048
Prispevek za znanstvena raziskovanja	»	1.330.803.836
Drugi splošni izdatki za poslovanje	»	18.658.458.910
Skupaj	lir	1.522.848.556.606
Pasivne obresti na odškodnine v smislu zakona o podržavljenju	lir	54.510.100.000
Vsota pasivnih komponent poslovnega dohodka	»	1.577.358.656.606
Prenos na novo	»	155.069.792
Skupaj	lir	1.577.513.726.398

POZITIVNE KOMPONENTE DOHODKA		
Električna energija, fakturirana drugim podjetjem 3.143.098 (000)	lir	28.307.788.376
Energija fakturirana uporabnikom:		
za javno razsvet. kWh 1.161.190	»	19.350.680.252
za zasebno razsvet. kWh 5.192.006	»	167.979.350.152
in druge potrebe kWh 10.070.300	»	187.570.178.961
za industrijske naprave in namakanje do 30 kW kWh 6.915.422	»	163.903.917.718
za industrijske naprave od 30 do 500 kW kWh 9.772.190		139.058.615.030
za industrijske naprave preko 500 kW kWh 26.967.245		223.967.814.493
Energija fakturirana uporabnikom kWh 60.078.353 (000)	»	
Skupaj	lir	930.138.344.982
Prispevki za priključitev na omrežje, dohodki od nadzorovanja in premeščanja števcev	»	31.858.955.528
Dohodki od potrošniških naprav in od prodaje števcev in materialov	»	9.504.290.724
Povračilo za okvare in podobno	»	1.756.679.087
Aktivne obresti in popusti ter podobne finančne aktivnosti	»	2.491.796.283
Dohodki od najemnin in drugih aktivnih premoženjskih postavk	»	646.034.102
Drugi redni dohodki od poslovanja	»	12.236.808.687
Izredni poslovni dohodki	»	1.645.330.345
Dohodek od prodaje nepremičnin, naprav in strojev	»	983.629.090
Odpis postavk, ki se nanašajo na amortizacijo prodanih, uničenih in v ponovno uporabo prenesenih premoženjskih postavk	»	18.254.879.557
Spravljena sredstva v poslovnem letu:		
iz sklada za odškodnine in socialno skrbstvo osebja	»	18.302.875.873
Stroški za razna dela, popravila in vzdrževanje naprav, kapitalizirani:		
na račun zemljišč in stavb	»	2.673.273.750
na račun naprav v obratovanju	»	185.488.424.054
na račun naprav v gradnji	»	205.296.048.533
na račun drugih naprav in strojev	»	2.386.065.303
na račun pohištva, tehnično upravnih naprav in strojev	»	14.668.073.130
Zaloge ob koncu poslovnega leta:		
blago in naprave v skladiščih	»	111.490.561.426
goriva in druge zaloge	»	27.691.455.854
Vsota aktivnih komponent poslovnega dohodka	»	1.577.513.726.398
Skupaj	lir	1.577.513.726.398

IZID REDNEGA POSLOVANJA

Pasivne obresti v breme poslovanja v smislu zakona o podržavljenju	lir	54.510.100.000
Pasivne obresti na deleže glavnic, izplačanih kot odškodnino	»	45.536.000.000
Amortizacijski deleži na razliko med najetimi posojili in izplačano odškodnino	»	2.645.000.000
Prenos na poslovno leto 1968	»	155.069.792
Čisti aktivni izid rednega poslovanja	lir	102.846.169.792

OB 25. OBLETNICI USTANOVITVE TRŽAŠKE BRIGADE

V nedeljo so se v Lokovcu in v Renčah ponovno srečali bivši garibaldinci

Spominska plošča na Šuligojevi domačiji v Lokovcu - Renče so sprejele bivše borce s cvetjem ter z italijanskimi in s slovenskimi zastavami

(Nadaljevanje s 1. strani)

...nc — je utelešenje naprednih in revolucionarnih idej mednarodnega proletariata. Vi, tovariši garibaldinci, niste naš boj okrepili samo s povečano številnostjo in s spodbudnim borbenim entuziazmom, ampak ste naš narodnoosvobodilni boj idejno in politično razširili. Živ dokaz ste, da narodnost, kadar je pojmovana življenjsko in napredno, ni in ne more biti nikakršna ovira v skupnih prizadevanjih revolucionarnega, socialnega in narodnega osvobajanja.»

Potem ko je omenil visoko borbeno delavsko zavest mladeničev italijanske narodnosti, ki so se udeleževali narodnosvobodilnega boja, je tov. Zupanc govoril o italijansko-jugoslovanskih odnosih. «Sožitje ob tej meji je zgled Evropi in svetu. Za tako blagodejno stanje, ki ga uživamo vsi, smo v prvi vrsti lahko hvaležni le samim sebi. Vezi, ki smo jih skovali v vojni, ko smo se skupaj borili proti skupnemu sovražniku, se niso pretrgale, ampak so se poglobile in v mirnem življenju našle nove in nove oblike, s katerimi se povezujemo in ustvarjamo harmonično sožitje.»

V italijanščini je nato govoril bivši komandant tržaške brigade Riccardo Giacuzzo, ki je omenil najpomembnejše bojne dogodke iz zgodovine brigade. Na kraju je Giacuzzo pozval vse bivše člane brigade, naj pomagajo pri zbiranju podatkov za sestavo knjige o njeni borbah in delovanju.

Sledilo je odkritje spominske plošče. V imenu vseh prisotnih garibaldincev pa se je prebivalstvu in vsem organizacijam zahvalil komisar brigade Mario A...

Bivši borci so potem, po dolgem prijateljskem razgovoru z domačini, položili venec na spomenik padlim v Lokovcu ter se odpeljali na Lokve in nato še do Krnice nad Vitovljami, kjer so obiskali kraje, koder se je brigada borila. Ob 17. uri so prišli v Renče, ki jih je pričakala vsa okrašena in z zastavami.

V to prijazno vasico spodnje Vipavske doline so prišli slovenski borci iz mnogih krajev, da se udeležijo srečanja z italijanskimi partizani.

Renče so vas z bogato tradicijo borbe delavskega razreda in prav tu se je tržaška brigada pri svojih neprestanih premikih najgloblje povezala s slovenskim človekom. Ta povezava je bila tako globoka, da so garibaldinci celo spesnili pesem o Renčah.

Slovesnost v Renčah je pripravil širok vaški odbor, ki je poskrbel za njen brezhibni potek. Začela pa se je s prihodom garibaldincev pred oder. Takoj nato je velika množica napolnila trg. Prisotne je v imenu odbora pozdravil tov. Jožef Cotič, nakar je govoril javni delavec poslanec Milo Vižintin.

Znani renški partizan se je spomnil številnih dogodkov iz življenja najprej tržaškega bataljona in potem brigade. Med drugim je omenil uničenje oddelka esesovcev pri Ozrenju in potem junaško smrt partizana «Maria», ki so ga Nemci obesili v Renčah in ki je tik pred smrtjo zavpil «Živela revolucija». Vižintin je ponovno orisal razvoj krepitve sodelovanja med Slovenci in Italijani ter poudaril pomembnost prijateljskega sodelovanja med sosednima državama.

V italijanščini je nato govoril tov. Eugenio Laurenti, ki je tudi bil komisar brigade. Govornik je pripomnil, da so Italijani v naši deželi čutili v septembru 1943. leta dolžnost, da se uprejo okupatorju in operejo madež fašističnega nasilja. Zato so se pridružili slovenskim borcem.

Govornik se je nato v imenu garibaldincev zahvalil domačinom za pomoč, ki so jo nudili borcem. Ta je bila zelo dragocena v hudi zimi leta 1944-45. Prebivalci Renč so si odtrgali od ust zadnji grižljaj kruha ali polente, da so pomagali italijanskim tovarišem. Njihova moralna moč pa je bila še bolj neprecenljiva.

Tov. Laurenti je na koncu svojega govora poudaril potrebo po okrepitvi bratskih vezi med narodi, da bi prišlo do družbe, kjer bi vsakdo odločal o svoji usodi. «Da bi prišlo do družbe — je rekel — ki naj bo socialistična, kot si vsi želimo, in v kateri bo konec vsake krivici.»

Sledilo je polaganja venca na spomenik padlim in nato pester kulturni spored, pri katerem so sodelovali Goriško gledališče, moški pevski zbor iz Bilj, harmonikarji iz Šempetra ter učenci osnovne šole iz Renč.

Sledil je «partizanski golaž» in nato prosta zabava.

Med odkrivanjem spominske plošče v Lokovcu

Govori bivši komandant Tržaške brigade R. Giacuzzo

Ob stoletnici slovenske čitalnice v Štandrežu

II.

Že 19. februarja 1869 je «Domovina» prinesla dopis iz Štandreža, v katerem anonimni dopisnik «En kmet» toži, zaradi ugotovitve, da se od vsepovsod javljajo glasovi o obujanju narodne zavednosti, le iz Štandreža se v tisku nihče ne oglasi. Vendar se kljub temu narodna zavest v kraju krepi, zlasti pa po znamenitem šempaškem taboru, ki se ga je udeležilo več Štandrežcev zaradi prizadevanj župana Jožefa Nanuta (ta je bil med prvimi pobudniki šempaškega tabora). Omeni zanimanje mladeničev za slovensko stvar, slovenske pesmi se slišijo pogosteje peti namesto italijanskih. Petje poučuje učitelj. Prvič se omenja možnost ustanovitve čitalnice: «*Tudi čitavnico bi nekteri že radi imeli; pa počakajmo raji še en-malo, da se nabere več duševnih moči, da se bo tem lože vzdržavala.*»

Skoraj poldrugi mesec za tem je «Domovina» (9. 4. 1869, štev. 14) prinesla drugi anonimni dopis iz Štandreža, ki je poleg ugotovitev o pozitivnem razvoju narodne prebuje v vasi, primerjajoč stanje s prejšnjimi leti, ugotavljal še mnoge težave buditeljskega dela («še veliko, veliko dela bo, preden se vse ljudstvo zave»). Dopisnik je predlagal, da bi gostilničarji za svoje goste kupovali slovenske liste. Če to gostilničarjem ne bi bilo po volji, je predlagal, da bi ustanovili v vasi «bralno društvo» po zgledu tistega iz Prvačine in končal dopis s pozivom:

«*Na noge tedaj, predragi sosedje in, zlasti vi fantje! Podvizajte moj nasvet uresničiti in, predno poteče leto in dan, boste sami priznali: Res, srečna misel je bila ta! Vsak rodoljub — in v prvi vrsti stojita tukaj naš vrli, in za slovensko reč vneti gospod župan in izvrstni naš gospod učitelj — ima tukaj priložnost pokazati, da mu srce res bije za ljudsko napredovanje. Torej še enkrat kličem: Ganite se!*»

Štirinajst dni za tem je «Domovina» (23. 4. 1869, štev. 16) priobčila že tretji dopis iz Štandreža, prav tako anonimen. Poročal je, da se je dva dni za objavo dopisa, ki je Štanderžcem priporočal ustanovitev bralnega društva, prijavilo 24 fantov in zakonskih mož z namenom, da postanejo člani društva. Pri zbiranju članov je imel zasluge vaški učitelj Jožef Komavec, ki je postal predsednik začasnega odbora, poleg odbornikov Janeza Nanuta (Žgajnarjev) in Franca Budala (Tonnov). V manj kot osmih dneh za tem je število članov naraslo že na 52, v začasni odbor pa je bil sprejet še Jožef Pavlin. Dopis se končuje:

«*Rodoljubje in veljava našega župana, g Jožeta Nanut-a, in neutrudljiva domoljubna delavnost vrlega učitelja-predsednika, po katerem se je St. Andrež tako prerodil, nam je porok, da se mlado društvo utrdi in da bo čvrsto napredovalo, tem bolj, ker ga bo oživljalo (narodno) petje, v kterem podučevati, je naš g. učenik sposoben, kakor malo kdo. Bralno društvo ali čitalnica, to je vse eno, da se le ljudstvo podučuje, da le napreduje.*»

Zaradi pomanjkanja točnejših podatkov ni mogoče ugotoviti natančnega dne, ko je bilo ustanovljeno društvo. Iz navedenih časopisnih vesti je razvidno, da se je to verjetno izvršilo v sredini meseca aprila, ni znano, kaj je novo društvo storilo za svojo uradno potrditev. Iz časnikov ni o delu štandreškega bralnega društva oziroma čitalnice drugega spoznati, niti za preostali del leta 1869, niti v naslednjem letu. Edini podatek je že omemba društva v statistiki slovenskih čitalnic, toda medtem ko pregled za druge slovenske čitalnice navaja vrsto podatkov o članstvu, ustanoviteljih, častnih članih, odbornikih, prireditvah in ostalem, se pri štandreškem društvu navaja le leto 1869, kot leto ustanovitve, pomanjšanje ostalih podatkov pa sestavljalec pregleda E. H. Costa opravičuje s tem, «da — vkljub večkratni prošnji — nisem prejel nobenega sporočila od odbora dotičnega društva.» Vse kaže, da se je začetno navdušenje Štandrežcev ohladilo, ali pa je bilo delo društva tako skromno, da ni kazalo javnosti obveščati z njegovo vsebino. Najverjetneje je bila prva možnost, kar najbolje dokazujejo vesti iz listov, ki poročajo o ustanovitvi čitalnice v Štandežu proti koncu leta 1871.

Leta 1871 je imelo slovensko čitalniško gibanje za sabo že desetletje bolj ali manj uspešnega dela, mnoge čitalnice so že opravile svojo pionirsko buditeljsko nalogo, predvsem pa svojo zgodovinsko vlogo, saj je slovenski človek iskal pota svoje prebuje v izkušnjah taborov, ki so prav z letom 1871 ponehali, razvoj slovenske politične miselnosti je prerasel omejene čitalniške okvirje. Zato so čitalnice marsikje izgubile svoje prvinske značilnosti, ostale so le središča kulturnoprosvetnega delovanja mnogih krajev.

Na Primorskem so imele čitalnice, zaradi posebnih narodnostnih razmer še posebno vlogo, vendar so tudi tu mnoge čitalnice propadle ali pa odstopile svoje mesto novim oblikam društvenega življenja. Leta 1871 je goriški list «Soča» (9. 8. 1871, štev. 9) zapisal v članku «Našim čitalnicam» tudi te besede:

«*Naše ljudstvo ne spi več sto in stoletnega spanja, ker so tudi čitalnice nas zdramile, ter so bile pogodu in pripomoček, da smo mogli napraviti tabore in politično društvo. Brez že nekaj zbujenega ljudstva bi vsak trud bil zastonj na političnem polji. Take nasledke so pa one imele, četudi niso njih ustanovniki mogli še misliti na tabore in politična društva. Namen čitalnic je namreč, časopis in knjige vsake vrste brati, skrbeti za ubrano petje, napravljati narodne veselice in po takem načinu podučevati društvenike, ter gojiti v njih narodno zavest.*»

22. novembra 1871 je «Soča» sporočila, da so v Štandrežu ustanovili čitalnico. Društvo je štelo 40 članov, predsedoval pa mu je Jožef Nanut, posestnik v Štandrežu in odbornik političnega društva goriških Slovencev «Soča». Nove čitalnice se je po nekaj mesecih «Soča» (9. 3. 1872, štev. 10) znova spomnila in sicer z Lavričevim člankom «Nova čitalnica pa petje». Čitalniški in taborski organizator dr. Karel Lavrič je novi čitalnici v Štandrežu toplo priporočal petje:

«*Vsako leto se množi število teh prav potrebnih, ker neizmerno koristnih družeb. Če nekatere starejših opešajo, zbudijo se zopet po počitku k novemu še boljšemu živenju kakor n.p. rihemberška, komenska čitalnica, ki ste letos pokazali da morete dosti lepega napraviti, če se pravi narodnjaci lotijo izvrstnega delovanja; lepi izgled kliče takoó glasno, in mika in vabi druge, da napravijo kako čitalnico celó v krajih, na katere ne bi bil človek mis'il, kakor Mevec (Podmelec op. BM) na Tolminskem. To nas jako veseli, ker imamo zdaj najnovejšo čitalnico tudi pri St. Andreji ali kakor pravimo v Štandrži 3/4 ure hoda od Gorice. Tukaj bivajo po vsi deželi sloveči kmetje, kateri kot umni gospodarji pridelavajo po na velikih posestvih čudovito dosta izvrstnega blaga.*»

Lavrič je v nadaljevanju svojega članka pohvalil župane in druge, ki so postavili čitalnico. Novi čitalnici izkazuje vso svojo naklonjenost, priporoča ji čitalnico, ki naj ne skrbi le za časnike, marveč tudi za knjige, skrbi naj za pevski zbor, petje naj bo pravilno in izbrano. Lavrič končuje: «*Kot najmlajša hčerka Slovenije nam bo zdaj ona prenežno dete in iz Gorice pridemo gotovo jo večkrat obiskat*» Zanimivo, da ob vsem tem ni nobene vesti o prvem bralnem društvu iz leta 1869, kot da je nova čitalnica nastala povsem nanovo.

Maja leta 1872 je «Soča» (24. 5. 1872, štev. 21) znova pisala o štandreški čitalnici. Dopis iz Štandreža ni poročal nič spodbudnega o njenem delu; komaj ustanovljena čitalnica je že hirala in glavni vzrok je po dopisnikovem mnenju ta, «*da so moji rojaki sicer neizmerno marljivi na polji in v hlevu — a zaspani v narodnem in malomarni v duševnem oziru sploh. Bivši župan Nanut si je sicer po svoji moči prizadeval, da se je čitalnica napravila, tudi zadostno število društvenikov jej ji privabil, a zdi se skoro, kakor bi se bil malo upehal; morda zato, ker ima veliko nasprotnikov in ker zarad tega dvomi ob uspehu svojega truda. Pa kogar bi morala najbolj zanimati čitalnica, kot zavod za duševno povzdigo ljudstva — učitelja, ta se vresneto malo za njo briga. 15. leto je uže v St. Andreži in še nij napravil pevskega zbora. Vse, kar je v tem oziru storil je to, da je naučil fante za cerkev nekoliko pesnij na pamet.*» Pisec tudi ugotavlja, da «*čitalnica brez petja — je brez obeta nobene zabave, ne vabi nioživljajočega duha, in ker ne kogar ter hira.*» Štandreški učitelj verjetno gre za isto osebo, ki je bil leta 1869 pobudnik prvega bralnega slovenskega društva v Štandrežu, je bil zaradi svoje nedelavnosti tri leta nato deležen graje.

Tudi Ernest Klavžar je v svojem članku, ki smo ga že omenili, sredi poletja 1872 menil, da štandreška čitalnica životari, če že ne hira. Vse kaže, da Štandrežci niso bili enotni in da so notranje razprtije, katerim ni pojasnjen vzrok, vplivale na delo čitalnice. Tako tudi piše Klavžar.

«*Zatorej vri Standrežanje, zdramite se, bratje, dajte si roko in izpodite izpod svojih streh duh nesloge, kateri edini mrači nekoliko vaše sicer jasno nebo, in naj bo čitalnica oni srečni prostor, v katerem sklenete nasprotni stranki za vselej mirovno pogodbo!*»

V letu 1873 je čitalnica oživela in tako smo bili priča prvi njeni javni prireditvi, na pustno nedeljo. Poročilo v goriški «Soči» (27. 2. 1873 štev. 9) je pisalo o dolgo pričakovani prireditvi in navedlo imena ustanoviteljev čitalnice, ki so bili nam že poznani, tedaj bivši župan Jože Nanut, dalje Janez Nanut, osmošolec Matej Lutman (v času poročanja je bil v Pragi) in štandreški učitelj. Poročilo pravi, da je čitalnica hirala, «*vaščani nijso razumeli namena in neka mora je tlačila ta zarod. Vendar pa nij brez koristi pretekel ta čas, kajti pogovarjali so se med seboj sosedje, prepirali se tudi zastran čitalnice, in počasi se je stvar tako pojasnila, da je novi odbor mogel napraviti prvo besedo*». Razen enega so bili vsi odborniki čitalnice kmetje, predsednik je tedaj bil Janez Nanut, tajnik in pevovodja pa učitelj Komavec.

Prva prireditev štandreške čitalnice se je pričela s pozdravnim govorom predsednika Janeza Nanuta, glavni govornik pa je bil tak kot na mnogih podobnih prireditvah že iz prejšnjih let dr. Karel Lavrič, takrat se odvetnik v Gorici. Lavrič je govoril o kmetijstvu in njegovem napredku, pohvalil je štandreške kmete. Štandrežcem je priporočal čitalnico, «*katera jim bo odraslim šola, če si bodo priskrbeli ne samo časopisov, ampak tudi bukev, katerih ima na primer solkanska čitalnica več sto, druge malo, nekater nič zato pa hirajo.*»

Na prireditvi je s štirimi pesmimi nastopil čitalniški pevski zbor (ta je pričel vaditi od novega leta 1873 dalje), petnajstletno dekle Franca Lutmanova je deklamirala pesem «Tri rožice», dvanajstletna deklica Reza Paškulinova pa je predstavila Levstikovo pesem «Pomladni sprehod». Resnejšemu delu prireditve je sledila večerja, nato pa zabava. Tu so se vrstile napitnice, s petjem pa se je izkazal dijaški pevski zbor iz Gorice. Prireditev se je odvijala v hiši «očeta Nanuta», ki je prostore v svoji hiši odstopil štandreški čitalnici.

V letu 1873 beležita goriška časnika «Soča» in «Glas» še eno prireditev štandreške čitalnice. Oba goriške strankarsko opredeljena tednika sta za dan 28. septembra 1873 najavila «besedo», ki je imela na sporedu petje, deklamacije, govor in šaloigro «Župan», pred «besedo» je bila najavljena tombola. O poteku prireditve ni ohranjenih poročil.

Tako je končno po štirih letih priprav pričela delovati štandreška čitalnica. Le redki so bili kraji na Goriškem, kjer je uresničevanje zamisli čitalnice potekalo v tako dolgem razponu nekaj let. Podobno je bilo tudi s čitalnico v Brdih. Tako naj bi se o prvi briški čitalnici dogovarjalo na sestanku dne 29. junija 1869 v gostilni Franca Mariniča na Kojskem. Toda čitalnica na Kojskem se je postavila šele leta 1872. Medtem so se po Goriškem pojavljale že nove čitalnice tako v Dornberku, Štanjedu, Podmelcu, Kobaridu in končno tudi v Sežani.

Tudi tako nepopolna zgodovina zametka, nastanka in prvega javnega nastopa čitalnice v Štandrežu priča o mnogoterih težavah, ki jih je doživljalo društveno življenje naših krajev od prvih skromnih začetkov dalje. Štandrež pri vsem tem ni bil nobena posebnost, težave, ki so se ob uveljavljanju slovenskega kulturnoprosvetnega življenja v kraju pojavljale, so bile v drugačnih oblikah prisotne tudi drugod. Kljub neuspelemu začetku je vendar jubilej stoletnega organiziranega dela Štandreža za prebujanje slovenske narodne zavesti, za razširjanje lepe slovenske besede in blagoglasne slovenske pesmi, pomemben dogodek, ki presega krajevno pomembnost.

BRANKO MARUŠIČ

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Fulvio Monai v Občinski

Kakor že mnogo let, se nam je v Občinski galeriji ponovno urejeno predstavil Fulvio Monai z olji, akvareli in risbami svojstveno občutenih pokrajin naše dežele. Gre izključno za razglede, prej ožje kot široke, ki se vrste od Gorice, kjer slikar prebiva, preko roba Furlanije, pa do Istre, kjer je bil v Pulju rojen. Ni pa v njih točnega preslikavanja krajev, ki bi nam tako obujali spomine na njih srečanja ob nedeljskih popotovanjih. Če Monai označuje tu neko sliko, kot «Poletje v Devinu», ni delo nikak posnetek privlačnosti kraja v oni značilnosti, ki bi navduševala letoviščarsko ustanovo. V tej sliki se zrcali le spomin na delček prirodne lepote, ki jo slikar ni srečal nikjer drugje kot prav v devinskem okolju.

In kot vsak spomin, ki ga ohranjamo, je tudi oblikovnost Monaijevih podob megličasto zabrisana. Drevje, skale, obala in obrisi gričev lebde nejasno v migotanju žara živahnih barv, katerih lisasto razlivanje ene v drugo tvori bistveni podstat teh pokrajinskih spominov. Zato so hiše v istrskih in kraških motivih le bolj urejene belkaste pege, simfonija rdečkaste in v ognjene odtenke prehajajoče rumenine in pa grmičasti jesenski rej.

Da pri takem slikanju Monai ničesar ne prepušča naključju, dobro opažamo v nekaterih akvarelnih razvodenih pastelih, ki so natačne predštudije barvnih učinkov za večja olja, kot n.pr. za odlično platno «Zimske luči». Za poznavalce dolgoletne slikarjeve dejavnosti je ta preudarnost ustvarjanja zelo razumljiva. Kajti poznajo ga ne le kot uspešnega slikarja določene predmetne ustvarjalnosti, temveč tudi globokoumnega ocenjevalca likovne umetnosti, ki v dnevnem in mesečnem tisku obvešča že nad dvajset let našo javnost o delu slikarjev, za kar je pač najbolj utemeljeno poklican, ker ima poleg slikarske tudi tozadevno visokošolsko izobrazbo.

G. Tarabocchia v Barisi

V galeriji Barisi se nam je predstavil s svojo prvo lastno razstavo slik mladi Giorgio Tarabochia, ki je do sedaj nastopal le tu pa tam na kaki skupni razstavi. V štiriindvajsetih oljnatih podobah raznih velikosti je podal skoro izključno pokrajine, kraške razglede iz bližnje in bolj oddaljene okolice ter obrežne razglede od Devina pa tja do Milj, od koder sta sliki z značilnima cerkvama. Sicer pa stavbe podaja še v podobah kraških kmetij in pa strme ozke uličice starega mesta.

Vse to poustvarja zelo naravno brez večjih umetniških zahtev. Pozna pa se mu, da je prezgodaj zapustil delavnico odličnega realista pokrajin Edmonda Passaura. Po njem je sicer povzel jasnost oblikovnega prenašanja mnogih podrobnosti, ni pa prodrl v skrivnosti njegove prefinjene barvne lestvice. Tako ostaja barvni učinek nekako le na površju našega občutja. Čeprav bo običajni gledalec užival ob sočno zelenih gajih v pomladnem soncu, je pa v njih premalo možnih odtenkov zelene barve, ki dajejo sliki šele pravo umetniško dodelanost. Približal pa se je temu že v zelo dobro podani sliki «Izvir Timave». Kjer pa barvnost narave slikar resnično občuti, je to v malem olju žuboreče Glinščice, ki bi moralo postati izhodišče slikarjevega nadaljnjega izpopolnjevanja.

Ni dvoma, da bo v tem uspel, ker bistro opazuje razna nastrojenja narave, tako viharnost morja, kot prosojnost od sonca obsijanega zelenja. Verjetno mu pa do danes tega ne dopušča prevelika a preprosta ljubezen do neizumetničenega gledanja prirode, ki ga pa zavede do preveč stvarnega preslikavanja nje lepot.

MILKO BAMBIČ

RADIO TELEVIZIJA

TOREK, 3. JUNIJA 1969

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 11.50 Saksafonist Golson; 12.00 Bednarik: Pratika; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tamburaški ansambel; 17.20 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Koncert; 19.10 Trst v delih velikih potopisnikov; 19.45 Zbor «T. Tomažič»; 20.00 Šport; 20.35 Purcell: Didona in Enej; 20.55 Pogled za kulise; 21.50 Orkester.

TRST

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 12.45 Radijska priredba; 14.05 Mladi koncertisti.

KOPER

7.30, 8.30, 12.30, 14.30, 17.00, 20.15 Poročila; 7.40 Glasba za dobro jutro; 8.40 Vesela glasba; 9.00 Pod senčnikom; 10.00 Uverture; 10.45 Znane popevke; 11.00 Otroški kotiček; 11.30 Današnji pevci; 12.00 in 12.45 Glasba po željah; 14.00 Jugoslavija v svetu; 14.10 Zaplunimo jim skupaj; 15.00 Za naše poslušalce; 16.30 Popevke; 17.40 Ital. narodne; 18.00 Tretja stran; 18.15 Poje Manuela; 19.00 ...; 20.30 Prenos RL; 20.00 Stare ...; 23.10 Večerni orkestri.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranje pesmi; 9.06 Zvočni trak; 10.05 Ura glasbe; 11.30 Tenorist F. Tagliavini; 12.05 Kontrapunkt; 13.20 Claudio Villa; 14.45 in 15.10 Plošča za poletje; 16.00 Spored za najmlajše; 17.05 Program za mladino; 19.13 Ro-...; 20.20 Verdijeva opera «Luisa Miller».

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila; 8.40 Plošča za poletje; 9.00 Radijska priredba; 10.40 Telefonski pogovori; 13.00 Plošča za poletje; 13.35 Brez naslova; 14.00 Juke box; 15.18 Sopranistka E. De ...; 16.00 Stare pesmi; 17.10 Popoldanski spored; med 18.00 in 19.00 Giro d'Italia; 19.00 Ping-pong; 20.10 Glasbeno tekmovanje; 21.20 Roman; 22.10 Četrti izbirni večer «Plošče za poletje».

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 11.45 Prokofjev, Koncert št. 3; 12.20 Operni miti: Faust; 14.00 Sodobna ital. glasba; 14.30 Plošče; 15.30 Simf. koncert; 17.20 Angleščina; 18.15 Gospodarska rubrika; 18.30 Lahka glasba; 18.45 Magija in družba; 19.15 Koncert; 21.00 Glasba izven programa.

FILODIFUZIJA

8.00 Koncert za začetek; 8.45 Straussov Don Kihot; 9.40 Plošče; 10.20 Vzporedna glasba; 11.00 Schubert in Schumann; 12.30 Iz Bizetove opere «Lovci biserov».

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 11.00, 14.00, 16.00, 20.15 Poročila; 6.50 Danes za vas; 8.25 Telesna vzgoja; 8.45 Inform. oddaja; 9.08 Operna matineja; 8.55 Radijska šola; 10.25 «Morda vam bo všeč»; 11.15 Pri vas doma; 13.10 Mezzosopranistka G. Simionato; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Slov. narodne; 14.30 Priporočajo vam...; 15.05 Glasba mladih; 15.25 Koncert lahke glasbe; 16.45 Jezikovni pogovori; 17.00 Vsak dan za vas; 18.05 Simf. orkester RTV; 19.00 Aktualnosti; 19.15 V torek na svidenje!; 19.45 Narava in človek; 20.15 Lado Leskovar; 21.00 A. Decaux: «Rosenberga ne smeta umreti»; 22.00 Pesem godal; 22.15 Deset pevcev; 23.15 Jug. glasba; 24.05 J. Lenče: Sekira; 24.15 Plesni orkestri.

ITAL. TELEVIZIJA

11.30 Giro d'Italia; 12.30 Kitajska civilizacija; 13.00 Slikanice; 13.30 Dnevnik; 17.00 Spored za najmlajše; 17.30 Dnevnik; 17.45 Spored za mladino; 18.15 Giro d'Italia; 18.45 Nabožna oddaja; 19.15 Poljudna znanost; 19.45 Šport in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 E. De Filippo: Questi fantasmi; 23.05 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik 21.15 Srečanje 1969; 22.15 Plošča za poletje.

JUG. TELEVIZIJA

21.00, 24.25 Poročila; 10.35, 15.45 TV v šoli; 18.45 Risanka; 19.00 Lutkovna oddaja; 19.20 Oddaja za italijansko narodnostno skupino; 19.40 Torkov večer pod lipo; 20.10 Velika pustolovščina — film; 20.35 Kratek film; 20.45 Cikcak; 21.30 3—2—1; 21.35 Upornik — film; 23.15 Novi ansambli — nove melodije.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Sklenili boste obetajočo kupčijo. Pretrgajte nesmiselno razmerje.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Kar nameravate storiti, ni povsem zakonito. Več odločnosti v odnosih do ...

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Nespametno bi bilo, ko bi zdaj odstopili od svojega načrta. V svojem okolju ste ... bolj cenjeni.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Uspeh je zagotovljen le v skupinskem ... Ne bodite preveč slavohlepni.

LEV (od 23.7. do 23.8.) Zavrnite ... dvovalen predlog. Edinstven ... v dveh.

DEVICA (od 24.8. do 22.9.) Naučite se bolj spoznavati ljudi. Nenadna napetost med vami in drago osebo.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Prejeli boste obljubljeno vsoto. Dokončno boste obračunali z nekim obrekovalcem.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 22.11.) V poslih: poln zadetek. Začasen zastoj v čustvenem razvoju.

STRELEC (od 23.11. do 21.12.) Še vedno hlastate le v prazno, premalo ste stvarni. Neki sosed vam pripravlja nevšečno presenečenje.

KOZOROG (od 22.12. do 20.1.) Potreben je temeljit pregled vašega pisarniškega poslovanja. Vsekakor živite preveč samotno.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Še sami niste prepričani o tem, kar nameravate. Potrebni ste počitka in primerne družbe.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Prijatelju, ki vas ba za to prosil, priskočite na pomoč. Nekdo morda še preveč misli na vas.

Pridobitev zavarovalne tehnike

STOLPEC INA

POKOJNINA, KI SE PRILAGAJA ŽIVLJENJSKIM STROŠKOM

■ Pokojnina, ki si jo z «Odloženo življenjsko rento, ki se prilagaja življenjskim stroškom», morejo zagotoviti vsi, **se avtomatično viša na temelju sprememb pri višanju uradnega pokazatelja življenjskih stroškov,** do največ 3% na leto (kar je poprečje petnajstih let).

■ S tem zavarovanjem, ki ohranja skozi čas kupno moč zajamčene pokojnine, si vsakdo more zagotoviti **večjo varnost, več miru, večje blagostanje** za bodočnost in tudi za sedaj boljše življenje.

■ Za bolj temeljito spoznavanje mehanizma ter ugodnosti te moderne oblike zavarovanja, ki si ga je zamislil in vpeljal Istituto Nazionale delle Assicurazioni, obrnite se na zastopništva INA, ali pa nam pošljite spodnji odrezek v zalepki ali prilepljen na dopisnico.

VEDNO DOBRO POSKRBI KDOR SE ZAVARUJE

INA

Ime ______
Priimek ______
Ulica ______
Poštni kodeks in mesto ______
Pokrajina ______

Spoštovani ISTITUTO NAZIONALE DELLE ASSICURAZIONI Via Sallustiano 51 00100 ROMA

D/90

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 20.3, najnižja 16.1, ob 19. uri 19.2 stop., zračni tlak 1014,6 raste, veter 18 km severovzhodnik, vlaga 72%, nebo oblačno, 1,6 mm dežja, morje rahlo razgibano, temperatura morja 22 stopinj.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 3. junija PAVLA
Sonce vzide ob 5.18 in zatone ob 20.48 — Dolžina dneva 15.30 — Luna vzide ob 0.22 in zatone ob 7.47
Jutri, SREDA, 4. junija FRANC

PO POGOVORIH NA MINISTRSTVU ZA PRORAČUN V RIMU

FIOM-CGIL je docela nezadovoljna z izidi pogajanj o ladjedelništvu

Danes zjutraj se sestanejo predstavniki treh sindikatov, da ocenijo položaj - Popoldne skupščina delavcev

V soboto je bil na ministrstvu za proračun in načrtovanje sestanek med predstavniki treh sindikatov in podtajnikom Malfattijem, ki je nekrati tajnik CIPE. Na sestanku, ki je trajal pet ur, so obravnavali predvsem vprašanje ladjedelnice Sv. Marka v zvezi s sklepi CIPE v letih 1966 in 1968. Kot je znano, so se v Trstu sindikati dolgo časa pogajali na Intersindu s predstavnikom Fincantieri o teh vprašanjih zlasti v zvezi z naročilom plavajočega doka za La Spezio in opremljanja ladje «Pazin», katere trup gradijo v Tržiču, opremili pa naj bi jo v Trstu. Toda na sedmih sestankih, kolikor jih je bilo v Trstu, se niso mogli sporazumeti in po dolgih peripetijah je prišlo do sobotnega sestanka v Rimu. Tega sestanka so se udeležili v imenu ministrstva za proračun podtajnik Malfatti, glavni ravnatelj Landriscina in ravnatelj državnih udeležb Guidi ter predsednik Fincantieri inž. Guzni. Osrednje in krajevne sindikate ter notranjo komisijo pa so zastopali: Burlo, Petronio, Rajeni, Pastorino, Galbo, Valbonesi, Romano, De Panphilis, Cruciatti, Russo, Fabbricci, Nicolini, Del Vecchio, Del Zio, Labinaz, Antoniutti, Granich, Castagna in Morese.

O pogajanjih je poročal v nedeljo na kongresu Nove delavske zbornice CGIL tajnik FIOM Burlo in jih ocenil docela negativno. Rekel je, da so se v Rimu predstavniki ministrstva dejansko vrnili na položaje CIPE iz oktobra 1966, saj je jasno razvidno, da nameravajo ukiniti vso gradbeno ladjedelsko dejavnost Sv. Marka ter vztrajajo na tem, da bi v novem podjetju Arzenal - Sv. Marko samo popravljali in prenavljali ladje, ne pa gradili specializiranih ladij, kot so se obvezali s sklepi CIPE iz oktobra lani. Iz Burlovih besed in izjav, ki jih je dal v nedeljo tisku tajnik CCdL Fabricci, pa je tudi zelo razvidno, da ne nastopata ta dva sindikata z enakimi zahtevami. Nova DZ-CGIL oziroma FIOM zahteva, da se vsi delavci iz Sv. Marka premestijo v novo podjetje Arzenal - Sv. Marko ter da se prav tako združijo vse naprave Arzenala in Sv. Marka (ladjedelnica Sv. Marka je namreč formalno še last CRDA). Poleg tega zahteva, da se v novem podjetju ne le popravljajo in prenavljajo ladje, marveč tudi gradijo, in sicer ladje posebnih vrst. CCdL (to je stara Delavska zbornica, sedaj dejansko UIL) pa ne mara nič slišati o premestitvi vseh delavcev v Arzenal - Sv. Marko ter vztraja na ločenih naročilih za Sv. Marko, kar pa dejansko pomeni, da bo ta ladjedelnica v doglednem času prenehala delovati, to je, ko bodo dogradili tovarno Grandi Motori in izpolnili druge obveznosti CIPE o preosnovi ladjedelstva pri nas. Kar se tiče CISL, je znano, da le malo pomeni v Sv. Marku. Kot kaže, se osrednja CISL v Rimu strinja z zahtevami FIOM-CGIL, krajevna organizacija CISL pa ne zavzema jasnih stališč. Ravno s temi razlikami pa se v Rimu okoriščajo, češ naj se najprej sporazumejo med seboj sindikati.

Iz izjav tajnika CCdL Fabriccija je razvidno, da so v Rimu potrdili voljo po izvedbi politične obveznosti, sprejete 11. oktobra lani v Rimu, pri čemer se poudarja, da bo Arzenal - Sv. Marko predvsem popravljal in prenavljal ladje in le v podrejenem smislu gradil posebna plovila, kot so plavajoči doki, ploščadi z vrtalnimi napravami za iskanje petroleja itd. To naj bi bilo po mnenju Fabriccija pozitivno; nezadovoljive pa naj bi bile izjave Malfattija glede drugih obveznosti.

Burlo je na kongresu dejal, da je njegova osebna ocena sestanka popolnoma negativna. Vsi sklepi iz oktobra 1968 so ostali na mrtvi točki. Sploh ni govora o gradnji posebnih plovil v Arzenalu - Sv. Marku, Fincantieri pristaja le na premestitev od 250 do 300 delavcev v novo podjetje Arzenal - Sv. Marko za opremo jugoslovanske ladje. Komisija, ki bi morala proučiti vprašanje ustanovitve novega važnega podjetja IRI v Trstu, ki bi pospeševalo gospodarski razvoj, se sploh ni sestala in podtajnik Malfatti je je razpustil in sam prevzel nalogo, da prouči to pobudo, za kar pa doslej ni imel časa. S parkom kontejnerjev ne bo nič, prav tako jih ne bodo gradili v Trstu. Glede naprav za razplinjevanje tudi še ni nič stvarnega, ker še ni dalo notranje ministrstvo niti dovoljenja za njihovo gradnjo. Prav tako še niso ničesar storili, da bi izpolnili obveznost za razširitev podjetja Stabilimenti Meccanici Triestini ker stvar še vedno proučujejo. Edina izvršena obljuba je bližnji začetek gradnje zidanega doka na področju ladjedelnice Sv. Marka.

Spričo vsega tega ne bo po mnenju Burla preostalo tržaškim delavcem drugega, kot da se bodo morali še odločneje biti v obrambo ladjedelnice in s tem tržaškega gospodarstva. Vsekakor se danes zjutraj sestanejo predstavniki treh sindikalnih organizacij, da ocenijo položaj in sprejmejo primerne odločitve. Danes popoldne pa se bodo sestali na skupščini delavci.

Seja odbora sindikata slovenske šole

Danes ob 16. uri bo seja odbora sindikata slovenske šole. Na dnevnem redu bodo mnoga in važna vprašanja, zato vabi tajnik odbornike, da se seje točno in gotovo udeležijo.

Sprejem na prefekturi ob dnevu republike

Sinoči ob 18. uri je prefekt dr. Cappellini s soprogo priredil na prefekturi sprejem ob dnevu republike. Sprejema so se udeležili predstavniki civilne in vojaške oblasti, med katerimi so bili tudi mnogi častniki vojnih ladij zasidranih ob mestnem obrežju, predstavniki političnega, kulturnega in gospodarskega življenja mesta, konzularni zbor, okoliški župani in drugi gostje.

Zjutraj je bilo na Trgu Unità slovesno dviganje zastave, zvečer pa slovesno snemanje.

Seja deželnega urbanističnega odbora

V preteklih dneh se je sestal pod predsedstvom odbornika De Carlija deželni urbanistični odbor, ki je odobril regulacijske načrte nekaterih furlanskih občin.

Odbornik De Carli je tudi umestil obnovljeno posvetovalno komisijo za urbanizem, ki se ukvarja s poglobljenim proučevanjem urbanističnega načrtovanja, pri čemer ji pomagajo strokovnjaki.

Naše čitatelje opozarjamo na današnjo oddajo RTV-Ljubljana ob 23.15, ko bo na sporedu finalno tekmovanje «Novi ansambli, nove melodije», z nastopom tria Bordon iz Doline.

SEJA PREDSEDSTVA SKGZ

Zadovoljstvo zaradi postopka ki ukinja fašistični zakon 137

Predsedstvo izreka priznanje vsem, ki so delali za odpravo diskriminacijskega zakona - Razprava o nekaterih važnih vprašanjih

Na zadnji seji predsedstva Slovenske kulturno - gospodarske zveze, ki je bila v petek v Trstu, so prisotni z zadovoljstvom vzeli na znanje parlamentarno zakonodajno pooblastilo vladi, da v roku dveh let pripravi reformo kazenskega zakonika ter osvoji načelo, da imajo pripadniki narodnih manjšinskih skupnosti v sodnem postopku pravico uporabljati svoj jezik.

S tem pooblastilom je bil storjen prvi korak k odpravi diskriminacijskega fašističnega zakona, ki je določal sankcije nasproti slovenskemu človeku, če je v pravnem postopku pred sodiščem govoril slovensko.

Predsedstvo SKGZ je izreklo priznanje vsem strankam, organizacijam, kakor tudi posameznikom, ki so se znotraj naše narodne skupnosti, kakor tudi v italijanskem parlamentu, zavzeli za odpravo krivice, ter je izreklo prepričanje, da bo postopek čimprej uspešno izvršen.

Na seji so nadalje razpravljali o nekaterih aktualnejših vprašanjih, ki se pojavljajo v članicah SKGZ, ter se seznanili z dosedanjim opravljenim delom glede priprav za prihodnji občni zbor Dijaške matice. Dogovorili so se, da bo prihodnja seja predsedstva posvečena razpravi o športu in Glasbeni matici.

Po seznanitvi s pripravami Slovenske prosvetne zveze za njen občni zbor, ki bo 15. junija v Gorici, so sestavili delegacijo, ki se bo ob gostovanju Slovenskega gledališča v Beogradu uradno sestala s predstavniki SZDL Srbije, ter delegacijo za uradni pogovor s predsedniki občinskih skupščin treh obalnih občin Kopra, Izole in Pirana.

PO TRIDNEVNEM ZASEDANJU V DVORANI KULTURNO-UMETNIŠKEGA KROŽKA

Zaključek 4. kongresa Nove DZ-CGIL z izvolitvijo novega izvršnega odbora

Skoraj soglasna odobritev glavne resolucije, ki omenja med drugim tudi Slovence - Izvolili so tudi 8 odposlancev za sedmi vsedržavni kongres CGIL

Pogled na odposlance ob otvoritvi četrtega kongresa Nove delavske zbornice CGIL

V nedeljo nekaj pred 14. uro se je koncal četrti kongres Nove delavske zbornice CGIL, ki je trajal tri dni. Na koncu so izvolili nov izvršni odbor, nadzorni odbor in razsodišče ter osem odposlancev za sedmi vsedržavni kongres CGIL, ki bo v Livornu. V izvršni odbor so bili ponovno izvoljeni glavni sindikalni voditelji, vendar so ga precej «pomladili». Skoraj soglasno (le dva odposlanca sta se vzdržala), so odobrili glavno resolucijo kongresa, poleg tega pa so odobrili tudi resolucijo z zahtevo po razorožitvi policije med delovnimi spori in na predlog člana pevskega zbora gledališča Verdi Romana Bearzija tudi resolucijo, ki zahteva priznanje pravic Slovenskemu gledališču. Bearzi je predložil resolucijo v imenu odposlancev Slovenskega gledališča, ki se niso mogli udeležiti kongresa, ker so na turneji po Jugoslaviji.

Kot smo že poročali, se je kongres pričel v petek ob 18. uri s poročilom glavnega tajnika Calabrie, v soboto ves dan in v nedeljo zjutraj pa je spregovorilo v razpravi o tem poročilu okrog 30 odposlancev o položaju v raznih strokah in tovarnah. Med temi je spregovoril Rudi Grgič, član notranje komisije v papirnici pri Štivanu, v slovenščini o vprašanju slovenskih delavcev v okolici, povezanih s sindikalno organizacijo in z uporabo prostega časa.

Na koncu je povzel razpravo član osrednjega vodstva CGIL Lettieri, ki je rekel, da je obračun delavskih bojev v Trstu v preteklih dobi zelo ploden. Kongres se končuje ob zaostritvi delavskih bojev v Trstu zaradi neupoštevanja tržaških zahtev, kot je razvidno iz poročila, ki ga je podal Burlo o pogovorih v Rimu (o tem pišemo v posebnem članku). Lettieri je orisal razna neravnovesja v razvoju kapitalizma, kar tudi povzroča razlike in boje. Po vsej državi je dosegel sindikalni boj velik zagon in gospodarjem se ni posrečilo mirno vključiti delavce v neokapitalistični razvoj. Sindikati še niso mogli popolnoma poraziti politike «dohodkov», vendar so z enotnim bojem dosegli izboljšanje pokojnin in njihovo delno reformo ter odpravo mezdnih področij. Glavno vprašanje je sedaj popolna zaposlitev delavstva in odstranitev velikih razlik v razvoju na posameznih področjih. Po eni strani se je namreč proizvodnja zvišala v petih letih kar za 40 odstotkov, po drugi pa se ni zvišalo število zaposlenih delavcev, kar pomeni, da se je okrepilo njihovo izkoriščanje. Zato bo boj še oster in Trst se mora vključiti v splošno borbo delavstva v državi. Govornik je omenil tudi vsedržavni gospodarski načrt in rekel, da je uspel le, kolikor se interesov delodajalcev tiče. Za prihodnost pa je napovedal ostre boje po vsej državi za izboljšanje mezd in skrajšanje delovnega urnika.

Po Lettierijevem govoru se je začela razprava o glavni resoluciji. V razpravi je spregovoril tudi delegat Grgič, ki je dejal, da so pozabili v resoluciji na Slovence in da mora sindikat braniti tudi njihove narodnostne pravice, saj je to splošno demokratično načelo. Na to je glavni tajnik Calabria pripomnil, da je resolucija splošen dokument v zvezi s pripravo na VII. vsedržavni kongres CGIL ter da je zaščita pravic slovenskih delavcev pač zapopadena v resoluciji, kjer je govor o demokratičnem razvoju v državi. Zaradi tega ni moč vključiti neko podrobno vprašanje v ta dokument. Med delavci vlada enotnost ne glede na narodnost in ni moč delati med njimi razlik. V tem primeru gre namreč za posebno vprašanje naše dežele, medtem ko bi morali v resoluciji kvečjemu omeniti vprašanje zaščite vseh manjšin, ki živijo v državi. Stvar pa da bodo vključili v krajevni operativni dokument. Če pa bi vztrajali na tem, da se to vprašanje vključi v splošni dokument naj bi to storili čimbolj zgoščeno. Zatem je Grgič predlagal, naj bi v odstavku, ki pravi, da poverja kongres novemu odboru, naj v politično - operativnem dokumentu podrobno nakaže smotre in zahteve tržaških delavcev na podlagi napotil, ki izvirajo iz razprave, dodali za besedama «tržaških delavcev» še «italijanskih in slovenskih», kar je kongres sprejel. Tako je v glavni resoluciji omenjena tudi beseda «slovenski».

Resolucija pravi v začetku, da kongres odobrava teme VII. kongresa CGIL. Te teze potrjuje tudi krajevni položaj v Trstu, ki se je poslabšal zlasti zaradi preosnove ladjedenlic in pomorstva. Tukajšnja borba proti krčenju ladjedelstva in za drugačno usmeritev državnih udeležb se uvršča v splošni boj v državi za večji javni poseg v gospodarstvo in za zaposlitev delavstva. Resolucija poudarja potrebo po enotnem nastopanju delavcev ter omenja pri tem težnje po postopni ustvaritvi sindikalne enotnosti. Zatem obvezuje vso sindikalno organizacijo, naj nadaljuje akcijo za obrambo miru, za neodvisnost narodov, za razorožitev in premostitev vojaških blokov. Za okrepitev mednarodnega sodelovanja med delavci poziv akongres sindikalno organizacijo, naj razvija odnose in sporazume s sindikalnimi organizacijami mejnih držav.

NA SEJI DEŽELNEGA TEHNIČNEGA ODBORA

Odobren izvršilni načrt del pri podmorskem vodovodu

Odbor je odobril tudi dokončni načrt drugega obroka zadevnih del

Deželni tehnični odbor je pod predsedstvom deželnega odbornika za javna dela Masutta med drugim odobril izvršilni načrt za dela novega tržaškega podmorskega vodovoda na kopnem. Gre za načrt, ki se tiče prvega obroka del. Načrt predvideva eno milijardo 120 milijonov lir izdatka, za kar je prispeval eno milijardo vladni komisariat, razliko pa tržaška občina. Načrt predvideva dela v treh ločenih zaporedjih. Najprej bodo gradili naprave za črpanje vode iz tretjega rokava Timave, in sicer za 1500 litrov vode vsako sekundo. Zatem predvideva načrt zgraditev bazena za odcejanje vode za 6.000 kub. m in zgradbe za filtriranje vode za 60.000 kub. m na dan ter naprave za dviganje vode. V ta namen bodo okrepili transformatorske naprave. Končno predvideva načrt zgraditev glavne vodovodne cevi iz jekla s premerom 1.300 mm in z debelino 10 mm. Skupno bo ta cev dolga 680 m od postaje za dviganje vode do stolpa za izravnavanje. Razen tega spada v ta obrok del tudi položitev 1170 m cevi navzdol do kamnoloma pri ribiškem naselju, zgraditev omenjenega stolpa in zadnji odsek vodovoda od hangarja št. 27 v prostem pristanišču do mostu v Miramarskem drevoredu.

Odbor je odobril tudi dokončni načrt za uresničenje drugega obroka del vodovoda na podlagi zadnje dražbe. Ta dela bodo stala 2.538 milijonov lir. Gre za položitev 1.300-milimetrske cevi od kamnoloma pri ribiškem naselju do starega prostega pristanišča.

ODLIČEN KONCERT V PETEK V VERDIJU

«Deveta simfonija» Beethovna navdušila tržaško občinstvo

Zasluga za uspeh gre dirigentu Thomasu Schippersu in vsem izvajalcem

Ne da bi pretiravali moramo reči, da tako navdušenega in dolgotrajnega ploskanja kot je bilo v petek v gledališču Verdi še dolgo nismo slišali. Taka izredna navdušenost je bila namenjena izvajalcem Beethovnove «Devete simfonije v d-molu op. 125» za soliste, zbor in orkester, ki je bila na sporedu zaključnega koncerta spomladanske simfonične sezone v gledališču Verdi. Na svečanem koncertu, na katerem so bili v prvem delu na sporedu «Vier letzte Lieder» za sopran in orkester Richarda Straussa, so v «Deveti simfoniji» nastopili sopranistka Lou Anne Wickoff, ki je pela tudi štiri Straussove samospeve, mezzosopranistka Bianca Rosa Zanibelli, tenorist Ermanno Lorenzi in baritonist Justino Diaz ter zbor, ki ga je zelo dobro pripravil Gaetano Riccitelli, in orkester gledališča Verdi. Dirigiral je znani dirigent Thomas Schippers, ki je tržaškemu občinstvu že dobro znan, našemu orkestru pa še posebno, saj je Tržaška filharmonija velikokrat nastopala pod njegovim vodstvom na Festivalu dveh svetov v Spoletu.

Nedvomno predstavlja izvedba «Devete simfonije» Ludwiga van Beethovna izredno koncertno in glasbeno doživetje in tako je bilo v petek gledališče Verdi do kraja napolnjeno. V tej simfoniji, ki velja za višek ne samo Beethovnovih kompozicij, temveč sploh simfoničnega ustvarjanja tako po velikosti in razsežnosti stavkov, kakor tudi po izredni globini izraza, je Beethoven želel izpovedati vsemu človeštvu svoja globoka čustva do človeštva samega, do življenja, do sveta in da bi v tem bolje uspel, se je Beethoven poslužil popolnoma nove, revolucionarne simfonične oblike — uvedel je zbor in soliste, ker se mu je zdelo, da glasba sama, brez pete besede, ne bi zmogla izpovedati vsega, kar je čutil. In pri tem je sklenil uglasbiti Schillerjevo odo «An die Freude» — «Radosti», katere uglasbitev je postavil na konec simfonije, kot apoteozo. Monumentalna simfonija vsebuje precej različno motiviko; v prvih stavkih je predvsem uporna, mrka, celo tragična, mestoma melodično lirična (zlasti v tretjem stavku «Adagio molto e cantabile»). Zadnji stavek pa je prava himna radosti, napisana na svetlem, živahno - radostnem toničnem akordu d-dura.

Kljub temu, da so bili izvajalci — in posebno dirigent Thomas Schippers — deležni izrednega ploskanja, ne moremo reči, da nas je izvedba «Devete simfonije» popolnoma navdušila. Thomas Schippers je s svojim odličnim in sugestivnim vodstvom izvabil od orkestra maestoznost prvega stavka, ognjevito ritmičnost drugega stavka «Molto vivace», liričnost tretjega stavka in himnično radost zadnjega stavka, vendar pa nas je skoraj nekoliko motila prevelika zvočnost in pa predvsem izstopanje pevk, ki so večkrat kar prekrile izvajanje orkestra. Nedvomno je izvedba Beethovnove «Devete simfonije» izredno zahtevna naloga, ki ji je lahko kos le izredni polnokrvni umetnik in prav zaradi tega gre kljub vsemu vsem nastopajočim veliko priznanje za ves trud, ki so ga morali vložiti v pripravljanje za tako svečani koncert.

- h -

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 31. maja 1969 se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo pa je 12 oseb.

UMRLI SO: 73-letni Isidoro Baroncelli, 83-letna Margherita Puschpan vd. Kermilj, 86-letni Giovanni Presa, 82-letna Giuseppina Sossi, 72-letna Sabina Zatti vd. Farci, 72-letna Giuseppina Merini, 12 ur stara Maria Gulli, 76-letna Maria Kulicpor. Visentini, 70-letni Cosimo Bianco, 85-letna Orsola Buckovic vd. Perossa, 70-letna Eleonora Klein por. Di Blasi, 82-letna Amalia Bellio.

OKLICI: nameščenec Omero Martinelli in gospodinja Marina Nicolini, karoserist Venicio D'Agnolo in prodajalka Maria Ferluga, kapitan dolgih prog Giulio Albertini in učiteljica Laura Prodi, pek Giuseppe Gustincic in gospodinja Ada Zagar, pečar Libero Vatta in bolničarka Oretta Porcolin, uradnik Giancarlo Gobbi in bolničarka Maria Blasco, soferski inštruktor Dante Spollonio in blagajničarka Maria Grazia Ranieri, strojni častnik Guido Amodeo in knjigovodkinja Marina Flumiani, pristaniški delavec Alfredo Perich in prodajalka Rina Tome, zidar Amedeo Macri in delavka Concetta Benvegnu, Fabio Zaccaria in Emiliana Canciani, pleskar Gianni Amoroso in prodajalka Luciana Davanzo, daktilograf Antonio Arcucci in delavka Giovannina Campanaro, industrijski izvedenec Benito Gallo in delavka Concettina Li Gioi, uradnik Giorgio Levi in uradnica Paola Ruggiero, delavec Fulvio Marchioro in manikerka Clara Fillini, železničar Miroslavo Vecerina in uradnica Giovanna de Almerigotti, delavec Mario Angelini in gospodinja Eufemia Preden, trgovec Sergio Balbi in uradnica Liliana Gironda, glasbenik Giuseppe Losappio in bolničarka Livia Bernes, delavec Claudio Taddeo in pletilja Alga Del Pup, delavec Mario Jurjevic in prodajalka Nadia Berdon, rezkar Corrado Gennuso in gospodinja Iole Petralito, doktor kemije Giorgio Zennaro in učiteljica Luisa Lina Macciotta, uradnik Eugenio Cabrini in nameščenka Ornella, publicist Dario Fumolo in uradnica Ester Trevisan, Ahmet Gürbaca in Savina Valetic, Riccardo Nevri in Addolorata Palazzo, kuhar Pasquale Muzzin in nameščenka Anna Cricca, stražnik Arturo Cetin in uradnica Amarilli Delicaro, uradnik Glauco Basso in gospodinja Giuseppina Bello.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

All'Esculapio, Ul. Roma 15, INAM, Al Cammello, Drevored XX. septembra 4, Alla Maddalena, Istrska ulica 43, Dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)

Busolini, Ul. Revoltella 41, Pizzul-Cignola, Korzo Italija 14, Prendini, Ul. T. Vecellio 24, Serravallo, Trg Cavana 1.

Razstave

V galeriji Torbandena je odprta razstava slikarja Nina Perizija. Razstava bo odprta do 19. junija od 10.30 do 12.30 in od 16.30 do 19.30 ter ob praznikih od 11. do 13. ure.

V galeriji Kulturnega doma je odprta razstava Miligoja Dominka iz Ljubljane in Silvestra Komela iz Nove Gorice. Urnik do 4. junija: vsak dan od 10. do 13. ter od 17. do 19. ure.

V občinski umetnostni galeriji na Trgu Unità bo razstavljal od 26. maja do 4. junija Fulvio Monai.

V umetnostni galeriji «La Lanterna» razstava slik japonskega slikarja Kuri Tsujimota. Razstava bo odprta do 13. junija.

V dvoranah italijansko - ameriškega združenja v Ul. Galatti 1 slikarska razstava Romea Danea. Razstava bo odprta do 15. junija.

Izleti

Prosvetno društvo v Skednju organizira v nedeljo, 15. junija t.l. izlet na Vrhniko, na grad Bistra, k izviru Ljubljanice in v Predjamski grad. Vpisovanje za Skedenj na sedežu društva vsak dan razen v sobotah in nedeljah od 20.30 do 22. ure, za Kolonkovec vpisuje Pino Stančič, Salita Zugnano 16.

SPDT priredi dne 8. junija za osnovno in srednješolsko mladino izlet na Višarje. Starejši mladinci se bodo lahko povzpeli ob spremljavi izkušenih planincev na Lovce, od koder je krasen razgled na zahodne Julijce. Zaželena udeležba staršev.

Prosvetno društvo France Prešeren v Boljuncu priredi 8. junija enodnevni izlet v Goriška Brda z ogledom vinske kleti v Dobrovem, kjer bo kosilo. Nato skozi Most na Soči na Tolminska korita. Pohitite z vpisovanjem pri Slavi Slavec.

SPDT priredi 15. t.m. izlet po Baški grapi v Podbrdo, kjer bo izhodišče za planince na Crno prst in čez Petrovo brdo v prelepo Sorico. Vpisovanje v Ul. Geppa 9.

OBČINA DOLINA

Splošni regulacijski načrt občine Dolina

RAZGLAS

Splošni regulacijski načrt dolinske občine ter tozadevni sklep obč. sveta štev. 43/c z dne 23. 5. 1969 je na razpolago na vpogled občinstvu v tehničnem uradu te občine (pritličje — soba št. 10) nepretrgoma za dobo 30 dni od danes do vključno 28. junija 1969 v uradnih urah.

Vsakdo sme predložiti, v ta namen izpopolnitve načrta, tukajšnjemu tehničnemu uradu v roku 60 dni do vključno 28. julija t.l., pritožbe in opombe na kolkovanem papirju za 400 lir.

Dolina, dne 29. maja 1969.

Župan: Dušan Lovriha

Prosvetni društvi

PRIMOREC Trebče — TABOR Občine

Priredita izlet v PULJ v četrtek, 5. junija 1969, kot vrnitev obiska bratskima društvoma RKUD «Matko Brajša» in zboru italijanske manjšine LINO MARIANI.

Vpisovanje in pojasnila v «Ljudskem domu» v Trebčah in v trgovini pohištva «Rener» — Občine.

MOTORNA LADJA — za prevoz 150 potnikov — 230 ton — stroj Ansaldo 300 KM — dolga 32 m, široka 8 m — dve skladišči — brzina 9 milj — NA PRODAJ za 8 milijonov lir, možna pogajanja. Telefonirati na 786746 PIANO DI SORRENTO (Napoli).

SPRETNE PRODAJALCE (s popolnim znanjem nemščine) za vključitev v znano organizacijo Zahodne Nemčije

sprejme

važna industrija mednarodnega slovesa, ki zagotavlja: stalno plačo in nagrade — povračilo stroškov.

Pogoji:

starost največ 35 let,

resnost,

biti na razpolago za daljša in krajša potovanja v vsakem trenutku.

Pisati na naslov «Cassetta SPI 15 — V — 40100 — BOLOGNA.

SPD Trst priredi v petek, 6. junija 1969 predavanje Bojana Pavletiča s temo:

Planinci, alpinisti in smučarji med poletnimi počitnicami

Predavanje bo ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani v Trstu, Ul. Geppa 9.

Podporno društvo DIJASKA MATICA

bo imelo svoj redni

OBČNI ZBOR

v torek, 24. junija 1969 v Trstu v Ulici Geppa 9 ob 20. uri.

Kino

Nazionale 15.30 «Il giorno più lungo».
Grattacielo 16.00 «Riuscirà il nostro amico ad impalmare la sua dolce metà?». A. Sordi, M. Mastroianni. Technicolor.
Fenice 16.00 «Inghilterra nuda». Eastmancolor - Widescreen.
Eden 16.00 «Cuore di mamma». Carla Gravina, Beba Lončar, Philippe Leroy. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Excelsior 16.00 «L'uomo venuto dal Kremlino». Anthony Quinn, Laurence Olivier, Oskar Werner, Barbara Jessford. Technicolor. Zadnja predstava ob 22.10.
Ritz 16.00 «La morte sull'alta collina». P. Lawrence, A. Spaak. Technicolor.
Alabarda 16.30 «Tepepa». T. Milian, Orson Welles.
Filodrammatico — Danes zaprto.
Aurora 16.30 «Gli intoccabili». J. Cassavetes, B. Ekland, G. Ferzetti. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Cristallo 16.30 «Che cosa hai fatto quando siamo rimasti al buio?» Doris Day. Technicolor.
Capitol 16.00 «L'età del malessere». E. Rossi Drago, G. Ferzetti, J. Sorel. Prepovedano mladini pod 18 letom.
Impero 16.30 «La monaca di Monza». Anne Heywood. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Vittorio Veneto 16.30 «L'uomo dalla cravatta di cuoio». S. Clark, C. Eastwood. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Astra — Zaprto
Ideale 16.00 «Cenerentola». Technicolor.
Abbazia 16.30 «Un treno per Durango». A. Steffen, M. Damon, E. Maggio. Technicolor.

ŽENSKE IN ZVERI!

v TRSTU od 5. do 18. junija na ŠPORTNEM IGRIŠČU PRI SV. IVANU

NAJVEČJI EVROPSKI CIRKUS ORFEI

Liana, Nando in Rinaldo

TRI ARENE

Največje cirkuške atrakcije MOSKOVSKEGA IN PRAŠKEGA CIRKUSA

VSAK DAN 2 PREDSTAVI: OB 17. URI IN 21.45

Rezervacije vstopnic pri cirkuških blagajnah (od 10. do 23. ure) — Telefon 94-532 in pri BIGLIETTERIA CENTRALE (Galleria Protti) - Tel. 38-547

OBISK VELIKEGA ZOOLOŠKEGA VRTA preko 300 eksotičnih živali od 10. do 16. ure

Darovi in prispevki

Ob tretji obletnici smrti Zore Schiazzano roj. Kresevič darujejo Ana in Janko 5000 lir za Dijaško matico.

V počastitev spomina pok. Edija Martinuzzija daruje Miran Pečenik in družina 2000 lir za Dijaško matico.

Se na mnoga leta sestri Angeli ob praznjata 3000 lir za prosvetno društvo «Slavko Skamperle».

ZAHVALA

Vsem, ki so našemu ljubljenemu

EDIJU

stali v bolezni ob strani, mu z ljubeznijo, požrtvovalnostjo in plemenitimi dejanji pomagali lajšati trpljenje, ga spremili na njegovi zadnji poti, počastili njegov spomin in z nami sočustvovali, naša najiskrenejša zahvala.

Družini Martinuzzi in Horvic

Trst, 3. junija 1969.

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi naše predrage mame

MARIJE OSTROUŠKA vd. GABROVEC

Posebna zahvala dr. Posarelliju, č. g. župniku, sorodnikom, prijateljem, darovalcem cvetja in vsem, ki so jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

Družine Gabrovec, Tomasella in Cellie

Sesljan, 3. junija 1969.

Nedeljski praznik češenj v Mačkovljah

V nedeljo popoldne je bil v Mačkovljah tradicionalni praznik češenj, ki sta ga organizirali vaška mladina in Slovenska prosveta. Praznika se je udeležilo lepo število domačinov ter vaščanov iz okoliških vasi in ljudi iz mesta, ki so z zanimanjem sledili bogatemu kulturnemu sporedu. Na prosvetno-kulturnem sporedu so sodelovali: domači mešani pevski zbor, ki je pod vodstvom prof. Mamola zapel več narodnih pesmi, mladinski ansambel «Jana» iz Števerjana, moški zbor «Valentin Vodnik» iz Doline, ki je pod vodstvom prof. Ote tudi zapel narodne pesmi, godba na pihala iz Brega, ki je z raznimi koračnicami razveseljevala prisotne. Nastopila so tudi nekatera dekleta z recitacijami in igranjem na kitare.

Domačin dr. Tul je v začetku pozdravil vse navzoče, medtem ko je prof. Artač imel priložnostni govor. Po kulturnem programu so se navzoči še dolgo zadržali na lepem prostoru blizu vasi, ob dobri kapljici in pršutu. Seveda niso manjkale znane, dobre in sladke mačkovljanske češnje.

M. M.

VESTI Z ONSTRAN MEJE

V petek prekinitev dela v «Delamarisu»

V petek ob pol sedmih zjutraj so delavci kombinata «Delamaris» v Izoli začeli splošno prekinitev dela. Zbrali so se v skupine in zahtevali povišanje osebnih dohodkov zaposlenih s srednjo in nižjo kvalifikacijo ter splošno ureditev razmer v podjetju. Takoj zatem se je sestal k izredni seji delavski svet kombinata. Udeležili so se je tudi predsednik izolske občinske skupščine Jernej Humar, predsednik obalnega sindikalnega sveta Pavel Pečar ter zastopniki družbeno - političnih organizacij občine. Delavski svet je sprejel dve pomembni odločitvi: osvojil je predlog predsednika občine o imenovanju posebne komisije, ki bo temeljito proučila stanje v «Delamarisu» in predlagala ustrezne ukrepe; hkrati pa so razveljavili sedanji pravilnik o nagrajevanju. Ko je predstavnik delavskega sveta objavil in obrazložil kolektivu oba sklepa, se je večina delavcev vrnila na delo.

Zakaj je prišlo do tega dogodka, ki bi lahko — če bi trajal nekaj dni — povzročil veliko gmotno škodo, saj gre za podjetje prehranjevalne industrije. Neposreden vzrok je bil vsekakor novi pravilnik, po katerem naj bi zvišali osebne prejemke okrog 200 zaposlenim na vseh pomembnejših mestih v proizvodnji, dohodki nižje in srednje kvalificiranih pa bi ostali nespremenjeni. Tu pa so dregnili v najbolj bolečo točko, saj je v podjetju mnogo ljudi, katerih osebni dohodki se gibljejo med 50.000 in 60.000 starih dinarjev mesečno ali še celo pod 50.000. Po drugi strani pa je tudi res, da podjetje zapuščajo zaradi nizkih osebnih dohodkov posamezni strokovnjaki in je ta tendenca iz dneva v dan večja. Med petkovo prekinitvijo dela smo slišali mnogo pripomb, da se delavci Delamarisa zavedajo pomena strokovnih kadrov; vendar bo potrebno najti neki kompromis, to je skrbneje proučiti, kateri so pravzaprav ključni položaji v podjetju, ali jih res zasedajo primerni kadri, lete dobro nagraditi, ostanek sredstev pa mora nujno iti za povečanje dohodkov najnižjim kategorijam. O teh problemih je razpravljala že tudi skupščina občine Izola; glavna naloga pa seveda čaka občinsko komisijo. Prav bi bilo, da bi k delu te komisije povabili tudi republiške predstavnike in zastopnike prehranjevalne komisije.

L. O.

LEP USPEH TRIA BORDON IZ DOLINE

Prvo mesto na tekmovanju RTV Ljubljana «Novi ansambli-nove melodije»

Tekmovanja se je udeležilo 25 ansamblov iz Slovenije

Na finalnem tekmovanju oddaje RTV Ljubljana «Novi ansambli, nove melodije», je med 25 slovenskimi ansambli zasedel prvo mesto trio Bordon iz Doline. Prvo mesto je triu dodelila strokovna žirija, prvo mesto po oceni žirije občinstva pa si trio Bordon deli z ansamblom Ottavia Brajka iz Izole. Spričo ostre konkurence je to velik uspeh in lepo priznanje doliniskemu triu, kateremu iskreno čestitamo in mu želimo še nadaljnje uspehe.

Zaključno tekmovanje je bilo v nedeljo, 1. junija, v dvorani Filharmonije v Ljubljani. V finalu so nastopali trio Bordon z duetom Dario in Darko, trio Flere iz Domžal, kvintet Toneta Žagarja iz Zgornjega Kašlja, trio Toneta Košrmlja iz Potovega vrha, ansambel Ottavia Brajka iz Izole in ansambel Borisa Trglava iz Savinjske doline. Tekmovanje se je začelo lanskega novembra. Trio Bordon je prvič nastopil 16. novembra in se uvrstil v finale. V instrumentalni izvedbi je izvajal, «Veseli trio», v vokalni izvedbi pa «Če se bom ženil» v priredbi Daria Lovrihe in Bruna Bordona. Trio Bordon nastopa v sedanji zasedbi (harmonika, bas orglice in kitara orglice) že dve leti, duet Dario (Lovriha) in Darko (Jercog) pa nastopa že celo vrsto let in je dobro znan našemu občinstvu. Harmoniko igra Bruno Bordon, bas orglice Lucijan Hrvatič, kitaro orglice pa Jordan Kralj

IZ RAZPRAVE O RAJONSKIH KONZULTAH V OBČINSKEM SVETU

Monfalcon (PSIUP): «Priznati Slovencem pravico do rabe materinega jezika!»

Demokristjanka Bennijeva se sklicuje na zakon, ki naj bi ne predvideval te pravice in na tehnične težave - Protislovno stališče liberalca Traunerja

Petkova seja tržaškega občinskega sveta, na kateri je prišlo do ostrih polemik zaradi zasedbe občinske palače med demonstracijo delavcev iz ladjedelnice «Sv. Marko», se je po zaključnem županovem posegu nadaljevala z razpravo o ustanovitvi upravnih centrov in rajonskih konzult.

V razpravo je do sedaj poseglo že več svetovalcev in njen potek je že dokazal, da je v ospredju nekaj skrajno polemičnih točk. Med temi predvsem vprašanje meglenega člena 13, v katerega je vesina «zavila» pravico do uporabe slovenščine v okrajnih konzultah, isto vprašanje, kako se bo razdelilo ozemlje tržaške občine v «rajone» in končno vprašanje «ključa» po katerem naj se imenujejo člani rajonskih konzult, ki bodo vodili upravne centre v rajonih.

Odločno se je za pravico slovenskega prebivalstva do rabe svojega materinega jezika, zavzel predstavnik PSIUP prof. Fausto Monfalcon, ki je najprej povedal, da se mu zdi poniževalno ponovno razpravljati o tako logičnih in samo po sebi umevnih stvareh, kot je pač pravica Slovencev, da govore tudi v konzultah v svojem jeziku.

V komisiji, ki je pripravljala statut teh decentriranih upravnih enot, je dejal Monfalcon, se je odvil oster boj zato, da bi se ne v 1. člen statuta vključila beseda «etnične značilnosti», ki naj bi označevala kriterij pri razdelitvi mesta in okolice v homogene «rajone».

Monfalcon se je pri tem vprašal, če je sploh to resno. V Trstu obstaja slovenska narodnostna manjšina. Tega nihče več ne zanika, celo desnica ne in celo tisti ne, ki so jo pred časom želeli zbrisati s teh tal. Popolnoma naravno je, da ni manjšina enakomerno razdeljena v raznih krajih na Tržaškem. So popolnoma slovenska področja, druga pa so dvojezična. Čemu se torej ni sprejel popolnoma upravičen in logičen kriterij razdelitve občinskega ozemlja tudi na osnovi etničnih značilnosti?

Monfalcon je nato načel vprašanje same formulacije čl. 13. Po njegovem povedo besede «svoboden in primeren» premalo in preveč. Glede meglenosti te formulacije pa je v polemiki s člani večine dejal, da je treba sprejeti politično načelo, da se o Slovencih ne govori ali pa ga zavreči in sprejeti s tem točne obveznosti.

Svetovalci večine, je poudaril Monfalcon, se izgovarjajo, da bi takega sklepa ne sprejel nadzorni organ. «Trkajte, in se vam bo odprlo!» je vzkliknil in nadaljeval, da je treba vztrajati, če se je prepričano v pravilnost lastnega ukrepa. «Gre za priznanje pravice do rabe slovenskega jezika, ne o pravici svobodnega izražanja. Saj se vsak svobodno izraža, tudi jaz, tu pred vami . . ., ker sem pač svoboden in govorim to, kar se mi zdi. Vprašanje pa je drugo, in nima s tem skoraj nobene zveze.»

Pred Monfalconom so spregovorili tudi misovec Morelli, liberalec Trauner in demokristjanka Bennijeva.

Ta je v nekaj besedah omenila tudi sporno vprašanje formulacije člena 13. in dejala, «da ni formulacija o izražanju jasna. Če imamo pri tem v mislih tiste, ki se znajo izražati v italijanščini, tedaj opozarjam na dejstvo, da zakon ne predvideva decentriranih upravnih enot in da se je pač treba ravnati po splošnem občinskem zakonu, ki ne predvideva tistega, kar je dejal odbornik Vigini». Pri tem je omenila vprašanje zapisnikov, češ da bi moral biti županov pooblaščenec v rajonskih konzultah oziroma nastavljeni občinski funkcionar tudi improviziran tolmač itd.

Zanimivo je bilo tudi negativno stališče liberalca Traunerja, ki se sicer ni dotaknil tega vprašanja, je pa pogojil zadržanje liberalne skupine sprejemu predloga, naj bodo konzulte imenovane na osnovi istega sorazmerja, ki vlada med strankami v občinskem svetu, ker da morajo biti konzulte «zares» proporcionalne in se ne sme sprejeti načelo o krajevnem sorazmerju sil.

V okviru edinstvenega izbora vrhunskih dosežkov slovenske književnosti

NAŠA BESEDA

je izšlo še izbrano delo

SLAVKA GRUMA (1 knjiga)

in

JANEZA TRDINE (3 knjige)

tržaška knjigarna

TRST Ul. sv. Frančiška 20, tel. 61-792

podpiraj dijaško matico

Goriško-beneški dnevnik

S PETKOVE POKRAJINSKE SEJE

Letošnji proračun izkazuje 750 milijonov lir primanjkljaja

Skupaj s prejšnjimi leti znaša primanjkljaj 4.700 milijonov lir - Obširna debata o tem problemu in poziv za skupno akcijo pri vladi in deželni upravi za asanacijo

Debatiranje o proračunu goriške pokrajinske uprave se je v določenem trenutku spremenilo v razpravljanje o visoki mednarodni politiki, o vojaških blokih v Evropi, Atlantski zvezi, zasedbi Češkoslovaške, zunanji politiki Italije in drugih evropskih držav.

Pokrajinski svetovalci so se sestali v petek zvečer, da bi nadaljevali razpravo o letošnjem proračunu, ki jo je prejšnji teden pričel v imenu odbora pokrajinski odbornik za finance Perissin. V svojem tedanjem poročilu je Perissin naglasil potrebo po nujnem pristopu države ali dežele v korist pokrajinskega proračuna, ki je dosegel v povojnih letih skoro pet milijard deficita. Perissin je v svojem poročilu naglasil dosedanjo brezbrižnost rimske vlade, ki je vedno obljubljala denar za pokrajino ob vzhodni meji, v resnici pa ni vlada dala doslej niti lire, če izvzamemo tiste običajne podpore, ki jih daje vsem pokrajinskim upravam. Je pa na vidiku, je dejal Perissin, precejšnja finančna pomoč deželne uprave, za kar se je po pogajanjih med socialisti in demokristjani zavzel v izjavi zadnje koalicije levega centra deželni predsednik Berzanti, ki bo vsaj v določeni meri letos in morda tudi v prihodnjih letih razbremenila deficitarni proračun goriške pokrajinske uprave. Perissin je v svojem poročilu tudi naglasil potrebe po soglasni odobritvi letošnjega proračuna ter skupnega poziva na vlado, da bi vendarle odpravljen kronični deficit goriške pokrajine. To soglasje naj bi šlo preko strankarskih razlik, kajti nahajamo se, tako je zaključil Perissin, v položaju, ki nam lahko narekuje odpravo samostojne pokrajine.

Pri teh Perissinovih izvajanjih si lahko mi, Slovenci, dovolimo pripomniti, da nismo za odpravo goriške pokrajine, kajti tu živimo in tu uživamo določene pravice, ki jih Slovenci, ki žive n.pr. v videmski pokrajini, ne uživajo. Za odpravo pokrajine bi bili, ko bi vse pokrajine v državi odpravili. To bi bilo morda tudi pravilno, kajti pokrajine postajajo anahronistična upravna oblika v današnji stvarnosti.

Petkova debata je pokazala, da so vsaj do neke mere Perissinove besede padle v prazno. Opozicija je s težkimi topi streljala na odbor in na politično večino, ki ga podpira. O proračunu, o problemih pokrajinske uprave, o denarju in številkah, ki so vsebovane v poročilu odbora, je bilo malo govora.

Dvorana pokrajinskega sveta se je spremenila v avlo, kjer se debatira o velikih mednarodnih problemih. Za načelnika komunistične skupine Menichina je vzrok za deficit naše pokrajine v bankrotirani politiki levega centra tako v Rimu, kot v Trstu in Gorici. Vzrok za manjše dohodke v pokrajinski proračun je v tem, da se v naši pokrajini ne ustanavljajo tovarne, ker so tu pri nas vojaške služnosti (to je v svojem poročilu zelo jasno označil tudi odbornik Perissin), vzrok je v italijanski privrženosti atlantski zvezi, vzrok je v vladni politiki do krajevnih ustanov. V polemiko z njim se je spustil načelnik socialistične skupine odv. Macoratti, ki je dejal, da bi bilo moč atlantski pakt omiliti ali ga tudi odpraviti, če ne bi bilo na drugi strani varšavskega pakta, ki dovoljuje vojaško zasedbo Češkoslovaške in vojaške grožnje Romuniji in Jugoslaviji, ki pa ni v tem paktu. V Evropi je treba poiskati nov jezik sporazumevanja, ki naj odpravi vojaške bloke. Korak v tem smislu je bil napravljen te dni ob priliki Nennijevega obiska v Beogradu. Tudi Macoratti je ožigosal brezbrižnost rimske vlade do naših problemov in izrekel zadovoljstvo nad zanimanjem deželе za proračun goriške pokrajinske uprave. Ko je govoril o proračunu je izrekel zaskrbljenost, da je vzrok deficita predvsem v posojilih za redno poslovanje uprave, ne pa za nove investicije.

Kritičen do poročila in do splošnega stanja je bil psiupovec Poletto, čigar polemika je tudi zašla na izvenpokrajinsko območje. Dejal je, da so besede, ki jih je v imenu odbora povedal odbornik Perissin, dokaz da je opozicija imela prav, ko je v prejšnjih letih izrekala svoje kritike in pomisleke. Zelo ostro je napadel deželno upravo zaradi njenega poslovanja, ki ni v skladu s pričakovanjem prebivalstva.

Zaključna seja in glasovanje o proračunu bo prihodnji ponedeljek.

Vladimir Klanjšček razstavlja v «Pro loco»

V razstavni dvorani «Pro loco» v Goriški pasaži je včeraj otvoril svojo razstavo naš števerjanski rojak Vladimir Klanjšček, ki je dovršil slovensko učiteljišče v Gorici, sedaj pa obiskuje umetniški oddelek višje pedagoške šole v Ljubljani. Na razstavi, ki bo ostala odprta do 15. junija prikazuje kakih 40 svojih del, ki so živ izraz briških motivov, kakor jih vidi na njemu lasten način briški rojak, ki je zrasel s svojo zemljo. Njegova slikarska tehnika je čisto osebna in dokazuje, da si mladi umetnik, ki ima sedaj komaj 25 let, utira svojo lastno umetniško pot, ki pa že sedaj dokazuje ne samo originalnost, ampak tudi veliko nadarjenost in bogato fantazijo.

K tej razstavi se bomo še povrnili.

Sprejem na prefekturi ob prazniku republike

Goriški prefekt dr. Pietrostefani in njegova soproga sta včeraj popoldne priredila sprejem v vladni palači ob prazniku republike in italijanskih oboroženih sil. Povabilu so se odzvali visoki predstavniki občinskih in pokrajinskih uprav, dežele, državnih in poldržavnih ustanov, raznih rodov vojske, nadalje so bili na sprejemu prisotni predstavniki političnih strank in organizacij Slovenske kulturno gospodarske zveze itd.. Prefekt s soprogo sta številne povabljence zadržala na zakuski.

Na dvorišču gostilne avto podrl tri goste

Na dvorišču gostilne v Ul. Buonarroti v Caprivi se je včeraj pripetila okrog 11. ure dopoldne prometna nesreča, pri kateri sta bila dva huje in eden lažje ranjen.

Z avtom fiat 600, ki si ga je izposodil v Gorici, se je pripeljal na gostilniško dvorišče 47-letni Nicolò Russian iz Caprive. Namesto da bi ustavil, je še pospešil brzino in s precejšnjo močjo treščil ob neko mizo, pri kateri sta bila dva gosta, ki sta pri trčenju dobila hujše poškodbe. Gre za 58-letnega Graziana Griona iz Caprive in 55-letnega Luigija Miana iz Gorice, Ul. Casale 1. Oba so odpeljali v goriško bolnišnico, kjer so prvemu ugotovili zlom leve noge na več mestih ter drugemu prav tako zlom leve noge in poškodbo na desni nogi. Oba so pridržali po 40 dni na zdravljenju. Ranjen je bil tudi 31-letni Leandro Marangon iz Caprive, ki je bil z Russianom v avtu, vendar je dobil le lažje poškodbe in so mu v bolnišnici nudili samo prvo pomoč.

Karabinjerji iz Caprive so ugotovili precejšnjo škodo na avtu.

Prejšnji dan okrog 10.30 se je peljal s skuterjem po Ul. Manzano v Gorici 23-letni Alberto Blažica iz Morara; pred njim je vozil neki tovornjak, ki se je nenadoma ustavil. To je Blažico presenetilo in trčil je od strani ob tovornjak, padel in se ranil. V goriški bolnišnici so mu ugotovili udarec v lobanjo, pretres možganov, zlom desne roke in druge poškodbe ter so ga pridržali za 15 dni na zdravljenju.

SINOČI ZAKLJUČEK PROSLAV V ŠTANDREŽU

Velika množica ljudi na koncertih opernih solistov in planšarjev

Imena nagrajencev za dijaški ex-tempore - Velik obisk na vseh prireditvah

Pogled na del množice v Štandrežu

S sinočnjo predstavo gledališča iz Nove Gorice, ki je nastopilo s tridejanko «Naši trije angeli», kateri je potem sledilo še ljudsko rajanje, so se zaključile prireditve za proslavo 100-letnice slovenske čitalnice v Štandrežu, ki je bila zadnja dva dneva združena tudi s praznikom špargljev.

Včeraj dopoldne so dijaki slovenske srednje šole iz Gorice priredili na trgu v Štandrežu tekmovanje ex-tempore. Priglasilo se je 10 tekmovalcev, ki so predložili svoja dela posebni ocenjevalni komisiji, v kateri so bili profesorji, slikarji ter predstavniki organizacijskega odbora. Komisija se je šele po daljšem posvetovanju odločila med posameznimi deli ter takole razsodila:

Prvo nagrado: zlato spominsko kolajno s posvetilom za 100-letnico čitalnice, so prisodili Igorju Zavadlavu iz Štandreža za njegovo risanko štandreške cerkve od spredaj; drugo, srebrno kolajno z enakim posvetilom so prisodili Fabiju Čevdeku za motiv cerkve od strani; tretjo bronasto kolajno, tudi z motivom domače cerkve so prisodili Danijelu Hvaliču in četrto serijo barvic in spominsko jubilejno brošuro so za barvno sliko štandreškega grba v pražničnem okolju prisodili Marjanu Cijanu. Tudi ostalim 6 tekmovalcem so poklonili po eno škatlo barvic.

V nedeljo zvečer se je obširen veselični prostor poleg cerkve napolnil do kraja z domačini in okoliškimi gosti, ki so prišli poslušat na Goriškem že dobro znane «Vesele planšarje» iz Ljubljane; s svojimi veselimi in poskočnimi polkami in valčki ter s popevkami so kmalu ustvarili veselo razpoloženje, ki ga je še povzdignil njihov humorist Lojze. Po koncertu je sledil ples tja čez polnoč.

Dobro je bil obiskan tudi koncert opernih solistov iz Ljubljane, ki so kljub razmeroma hladnemu večeru prav tako nastopili na prostem. Poleg štandreškega rojaka Mira Brajnika, ki je pripomogel, da so prišli tako odlični operni pevci v Štandrež, so nastopili solisti Vilma Bukovec, Ladko Korošec, Marcel Ostaševski in Božena Glavač; nastopila sta tudi baletna solista Tatjana Remškar in Lado Udovič ob spremljavi pianistke Zdenke Lukec. Odlični umetniki - solisti so bili deležni živahnega aplavza številnega občinstva in nekateri so se morali večkrat vrniti na oder. Tako kvalitetnega koncerta na Goriškem nismo imeli že več let.

Vse tri dni sta delovala loterija in bife s pečenimi klobasami, ki so jih sproti pripravljali domači specialisti; postregli so tudi s kuhanimi špargljі in pristno domačo vinsko kapljico. Dobrega obiska sta bili deležni tudi obe razstavi: primorskega tiska in pa razstava slik.

OKROŽNO SODIŠČE V GORICI

Pešec z dežnikom je prišel pod avto sredi Sovodenj

Na ločniškem mostu se je zaletel v poltovornjak

Pred okrožnim sodiščem v Gorici je bil epilog prometne nesreče, ki se je pripetila dne 9. aprila 1967 ob 21.30 sredi Sovodenj in pri kateri je bil ranjen pešec Dominik Kerkevani iz Sovodenj, Ul. Ex-Impero 34.

Na zatožni klopi je sedel 33-letni Ivan Pahor iz Sovodenj, Ul. Venezia 5, ki je vložil priziv proti prvostopni razsodbi okrajnega sodnika iz Gorice, ki je Pahorja dne 26. septembra lani obsodil na plačilo globe 100.000 lir, izplačilo odškodnine Kerševaniju s predujmom pol milijona lir ter za njegove sodne stroške še 65.000 lir. Dalje so mu odvzeli vozno dovoljenje za 6 mesecev. Kazen je pogojna in brez vpisa, če plača odškodnino in sodne stroške.

Prometna nesreča se je zgodila blizu šole v Sovodnjah. Pahor je tistega večera vozil ford anglija po glavni cesti navzgor, ko mu je presekal pri šoli pot Kerševani, ki je šel peš in z odprtim dežnikom, ker je deževalo. Avto je podrl pešca, ki so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so mu ugotovili zlom desne noge in ga pridržali za 30 dni na zdravljenju.

Okrožno sodišče je Pahorju zvišalo globo na 120.000 lir ter dodalo prejšnjim še nove sodne stroške. V ostalem pa je potrdilo prvo razsodbo okrajnega sodnika. Pahorja je branil dr. Ferlan, Kerševanija pa je zastopal odv. Blessi.

Tudi pri drugi razpravi so obravnavali priziv o prometni nesreči. Obtoženi Francesco Antonutti, star 31 let iz Colloreda pri Vidmu, je dne 24. novembra 1966 na mostu IX. avgusta v Gorici, ob 20. uri podrl z alfa romeo 50-letnega mizarja Marcelina Sfiligoja iz Ul. Aquileia 67, ki se je peljal s poltovornjakom lambretta v smeri proti Ločniku. Avto, ki je prihajal od Ločnika, je zavozil na levo ter čelno treščil v Sfiligojevo vozilo. Voznik je pri padcu dobil hude poškodbe ter se je moral zdraviti tri mesece.

Okrajni sodnik je Antonuttija dne 2. maja lani obsodil na plačilo globe 160.000 lir pogojno in brez vpisa; Sfiligoju naj bi doplačal še 400.000 lir odškodnine in 35.000 lir za njegove stroške. Pri včerajšnji prizivni razpravi je sodišče potrdilo prvo razsodbo ter ji dodalo večje sodne stroške. Obtoženca je zagovarjal odv. Campeis iz Vidma, Sfiligoja pa je zastopal odv. Pascoli.

Drž. tož. dr. La Greca; preds. sodišča dr. Storto; sodnika Bassi in Gridelli; zap. Nodetti.

VESTI Z ONSTRAN MEJE

Proslava 100-letnice tabora in praznik češenj na Dobrovem

Na proslavi je govoril France Bevk - V povorki sta sodelovali tudi folklorni skupini z Repentabra in iz Tarčenta

Brici so imeli v nedeljo velik praznik. Spominjali so se stote obletnice tabora pri Drnovku pod Dobrovem ter obenem priredili že drugič turistično manifestacijo — praznik češenj. Obe prireditvi sta privabili v Brda blizu 12.000 ljudi ter številne kulturno - prosvetne skupine, ki so izvajale bogat program.

Zjutraj ob deseti uri se je najprej začela proslava jubileja tabora. Na njej je imel glavni govor pisatelj France Bevk. V svojem govoru je najprej orisal družbeno ekonomske prilike pred dobrim stoletjem, ki so pripeljale do taborniškega gibanja, ki je pomenilo veliko prelomnico v osvečanju slovenskega človeka. Tovariš Bevk se je zadržal posebej pri značilnostih, ki jih je imel briški tabor v primerjavi z drugimi tabori na Primorskem in Slovenskem. Na njem se je namreč kakih 6000 taboritov zavzemalo za to, da dobijo Brda okrajno sodnijo ter za gradnjo železniške proge po soški dolini. Izrekli pa so tudi podporo zedinjeni Sloveniji ter zahtevali uvedbo slovenskega učnega jezika v vse šole ter materinega jezika v uradovanje.

Govornik se je zadržal tudi ob pomenu, ki ga je imel tabor za razvijanje narodne zavesti Bricev: «Zedinjene Slovenije tedaj nismo dosegli. Preteči je morala še dolga vrsta let in krvi, da smo se po zadnji vojni Slovenci znašli pod skupno streho, dasi nam še danes marsikaj teži srce. Tudi pot do pravice slovenskega jezika v javnem življenju je bila dolgotrajna in zapletena in še danes ni zadovoljivo rešena pri naših manjšinah izven meja. Roka sprave, ki smo jo ponujali našim sosedom, tedaj ni bila sprejeta, ampak smo bili obsojeni še na težke dni nasilja pod fašizmom. Reševala in rešila sta nas pogum in ljubezen do domovine.

Zvesti načelu o mirnem sožitju med narodi tudi za ceno žrtev, smo pomagali ustvariti mejo dobrega sosedstva, ki velja za zgleden primer v današnjem svetu in je tehten doprinos miru.»

Po slavnostnem govoru je tovariš Bevk odkril spominsko obeležje taboru, ki nosi značilen napis iz dobe taborniškega gibanja «Ne vdajmo se!» Pripravljalni odbor je izdal ob priliki proslave jubileja tabora posebno brošuro, v kateri je prikazal tabor in odmev na katerega je naletel v tedanjem tisku ter kratko zgodovino Brd.

Praznovanje so nadaljevali v popoldanskih urah. Organizatorji praznika češenj so zbrali nad 200 ljudi, ki so v sprevodu prikazali tradicionalno trgovanje s češnjami. Sprevod so popestrile skupine narodnih noš iz Bohinja, Ljubljane, Tarčenta ter Repentabra. Po sprevodu so skupine izvajale na Križadi bogat program narodnih pesmi in plesov.

V okviru praznika češenj so imeli v nedeljo v Brdih tudi dve razstavi in sicer razstavo del, ki jih je ustvarilo pet umetnikov na tekmovanju ex tempore ter kmetijsko razstavo.

Mednarodno srečanje filatelistov

Mednarodno srečanje filatelistov, na katerega so povabili filateliste iz Jugoslavije in Avstrije in ki ga je organiziralo Goriško filatelistično društvo, je preteklo nedeljo prav lepo uspelo. Predsednik Goriške zveze filatelistov dr. Pellis je v svojem pozdravnem govoru poudaril pomen takih mednarodnih srečanj filatelistov, kjer se domači amaterji srečajo z amaterji iz sosednjih dežel ter z njimi izmenjajo misli in material; tudi to je konkreten prispevek k utrjevanju miru in dobrega sosedstva.

Dve nesreči skuteristov

Na cesti v Grojni je padel s skuterjem prejšnji večer 35-letni Albert Macuzzi iz Števerjana, Ščedno št. 10. V splošni bolnišnici so mu ugotovili poškodbe na desni nogi in desni rami ter po obrazu.

V Ul. Duca d'Aosta v Gorici pa se je opekel ob izpušni cevi svojega skuterja 22-letni Cristiano Delchin, brezposelni delavec iz Ulice Locchi 6. Ker je izgubil tudi kontrolo nad vozilom in padel, so ga odpeljali v bolnišnico. Tam so mu ugotovili odrgnjenja na kolenu in desni nogi ter opekline druge stopnje. Pridržali so ga za 10 dni na zdravljenju.

V delavnici se je ponesrečil

V svoji avtomobilski delavnici v Gorici, Ul. Aosta 78 se je prejšnji dan ponesrečil 29-letni mehanik Oskar Primožič, ki je doma iz Gabrij pa stanuje sedaj v Gorici, Ul. Baiamonti 26. Ko je popravljal neki avto, ga je v obraz udarila avtomobilska veternica, ki se je nepričakovano staknila s svoje osi. V bolnišnici so mu ugotovili večjo rano na čelu in udarec v lobanjo te so ga pridržali za 8 dni na zdravljenju.

Kino

CORSO. 17.30: «La piscina», A. Delon in R. Schneider; francoski film v barvah, mladini pod 14. letom prepovedan.

VERDI. 17.30—22: «La notte del giorno dopo», M .Brando, R. Moreno. Kinemaskope v barvah. Mladini pod 16. letom prepovedano.

MODERNISSIMO. 17.15 - 22.00: «La tigre centra il bersaglio», R. Hanin in S. Gimpera; italijanski kinemaskopski film v barvah.

VITTORIA. 17.15; «Cuore di mamma», C. Gravina in B. Lončar; italijanski barvni film, mladini pod 18, letom prepovedan.

CENTRALE. 17.15: «La morte sulla alta collina», P. Lee Lawrence in A. Spaak; italijansko - španski kinemaskopski film v barvah.

Tržič

AZZURRO. 17.30: «Yoco invoca dio e muori», R. Harrison. Barvni film.

EXCELSIOR. 16.00: «Warkill», G. Montgomery. Barvni film.

PRINCIPE. 17.30: «Un uomo per Ivy», S. Poitier in A. Lincoln. Barvni film.

Nova Gorica

Soča. «Sodoma in Gomora». Ameriški barvni — ob 18. in 20.30.

Svoboda (Šempeter): «Brazpravni zakon» — Italijanski barvni — ob 18. in 20.30.

Deskle: «Dan nevarnega samokresa» — Ameriški barvni — ob 20.30.

Prvačina: Danes zaprto.

Šempas: «Daleč od razuzdane množice» — Ameriški barvni — ob 20.30.

Kanal: Danes zaprto.

Renče: «Lawrence arabski» — Angleški barvni — ob 20.30.

DEŽURNE LEKARNE

GORICA

Danes ves dan in ponoči bo odprta lekarna Cristofoletti, Travnik, tel 29-72.

TRŽIČ

Danes ves dan in ponoči bo odprta lekarna «Alla salute» — Ulica Cosulich — tel. 72480.

šport šport šport šport šport šport

NOGOMET

PRVENSTVO C LIGE

V zelo poprečnem srečanju Triestina-Monfalcone 1:1

Tržičani so zaslužili več kot pa le neodločen izid

TRIESTINA — MONFALCONE 1:1 (1:0)

TRIESTINA: Colovatti; Kuk, Martinelli; Del Piccolo, Sadar, Pestrin; Tumiati, Varnier, Paina, Scala, Ridolfi.

MONFALCONE: Di Davide; Ceschia, Rigonat; Sortino, Baccari, Calonacci; Mian, Barile, Medeot, Cossar, Ciclitira.

SODNIK: D'Amico (Loreto).

Strelca: v 16' Paina (T), v 66' Medeot (M).

Kot predvideno je nedeljski zavrtljaj negativno vplival na tržaške igralce, ki so z izgubo zadnjega upanja za napredovanje izgubili tudi voljo do igranja. Tako poprečne igre, kot so jo tržaški nogometaši pokazali proti Tržičanom, namreč nismo videli v vsem prvenstvu. Sredina igrišča je bila povsem nezanesljiva in je Varnier dokončno dal razumeti, da ni vezni igralec, Scala pa je imel črn dan in ni nudil napadalcem tiste pomoči, ki so jo od njega pričakovali. Med gledalci je bil tokrat tudi trener evropskih prvakov Rocco, in to je morda nekoliko vplivalo na Paino, ki je v začetku tekme startal na vsako žogo in je v nekaj primerih prodrl prav do skrajno nezanesljivega Di Davida. Ko pa je srednji napadalec s prostim strelom potresel vrata gostov, je še sam popustil in gostje so povsem zagospodarili. Igra se je premaknila na tržaško stran in le odličen nastop obeh branilcev, predvsem pa Kuka, je rešil Triestino poraza. Medeot je namreč na sredini napada s svojo borbenostjo povsem zmedel Del Piccola, Cossar in Barile pa sta s Calonaccijevo pomočjo nudila napadalcem celo vrsto ugodnih priložnosti, od katerih pa so le eno izkoristili. Kdor je prišel torej na tekmo, da bi videl Triestino, je lahko videl le odličen nastop Tržičanov, ki so zopet dokazali, da lahko s skromnostjo in požrtvovalnostjo tudi moštvo, ki nima nobenih finančnih možnosti in katerega igralci so delno celo amaterji, uspešno nastopa v C ligi in spravi v zagato tehnično boljša moštva. Gledalci so po začetni vnemi za svoje igralce polagoma začeli kazati svoje nezadovoljstvo z žvižganjem, nato pa z bodrenjem gostov, ki bi proti koncu tekme lahko celo dosegli zmagoviti gol, ne da bi jim bilo mogoče kaj oporekati. Ko bi namreč Ciclitira, najnevarnejši napadalec Monfalcona, ne zapadel v izredno slab dan (delno tudi po Kukovi zaslugi), bi se namreč Triestina le s težavo rešila poraza.

Naj omenimo še nastop Tumiatija, ki se je vrnil v prvo moštvo po dolgi odsotnosti. Dokazal je, da je še zelo daleč od zadovoljive kondicije.

Sodnik je bil zelo točen, čeprav je v nekaj primerih oškodoval goste. Triestina je začela s hitrim tempom in v prvih 15' je večkrat prišla do Di Davidovih vrat. V 6' je Tumiati prodrl na desni strani, visoko podal pred vrata toda Ridolfi, ki je bil na dobrem položaju, je žogo slabo zadel in jo je poslal visoko nad vrati. V 13' je prišlo do velike gneče pred vrati gostov: Calonacci je podrl Scalo toda sodnik je prekršek spregledal. Splošno negotovost je izkoristil Paina z ostrim strelom, ki ga je Di Davide odbil z nogo, Ridolfi je streljal slabotno, prav tako slabotno pa je Rigonat odbil. Do žoge se je dokopal Del Piccolo, katerega strel pa je bil netočen. Gol je padel v 16' ko je Rigonat podrl Tumiatija: proti strel je izvedel Paina, izkoristil je vrzel v živem zidu gostov; Di Davide se je pognal za žogo prepozno in je ni mogel ustaviti. V 20' je Triestina izvedla zadnji lepi napad tekme: Scala je krasno podal Paini, ki je v teku preskočil Sortina in je z lepim strelom poslal žogo za las mimo vratnice. Po tem dogodku pa je Triestina popustila. Gostje so izvedli stalen pritisk na Colovattijeva vrata in Sadar je s svojo borbenostjo rešil nekaj zapletenih primerov: v 66' pa je Monfalcone le izenačil. Medeot je spretno preigral del Piccola in Sadarja ter je s točnim strelom neubranljivo premagal Colovattija.

uk

B LIGA

IZIDI

Catanzaro - Lecco 1-0
Cesena - Spal 1-0
Foggia - Monza 1-1
Genoa - Reggiana 0-0
Bari - *Livorno 2-1
Modena - Lazio 1-1
Padova - Mantova 1-1
Perugia - Como 0-0
Catania - *Reggina 1-0
Ternana - Brescia 0-0

LESTVICA

Lazio	35	16	15	4	51	25	47
Brescia	35	15	13	7	39	23	43
Reggiana	35	16	10	10	34	22	42
Bari	35	12	18	5	32	27	42
Genoa	35	9	20	6	34	27	38
Reggina	35	10	18	7	30	24	38
Foggia	35	11	15	9	32	28	37
Como	35	11	13	11	27	28	35
Perugia	35	7	20	8	25	22	34
Ternana	35	10	14	11	32	34	34
Livorno	35	11	12	12	29	32	34
Catania	35	10	14	11	19	26	34
Mantova	35	9	15	11	27	27	33
Cesena	35	10	13	12	27	32	33
Catanzaro	35	10	13	12	22	28	33
Monza	35	7	17	11	31	38	31
Modena	35	8	14	13	22	30	30
Lecco	35	7	15	13	24	31	29
Padova	35	7	13	15	23	46	27
Spal	35	6	14	15	26	36	26

PRIHODNJE KOLO

Bari - Genova; Brescia - Catanzaro; Catania - Monza; Como - Livorno; Foggia - Reggina; Lazio - Lecco; Mantova - Cesena; Padova - Modena; Reggiana - Ternana; Spal - Perugia.

A SKUPINA C LIGE

IZIDI

Alessandria - Trevigliese 2-2
Biellese - Sottomarina 1-1
Macobiasti - Savona 1-1
Marzotto - Treviso 1-1
Novara - Cremonese 0-0
Piacenza - Udinese 1-1
Solbiatese - *Pro Patria 2-0
Rapallo - Legnano 0-0
Triestina - Monfalcone 1-1
Venezia - Verbania 0-0

LESTVICA

Piacenza	35	20	10	5	47	19	50
Triestina	35	15	14	6	40	25	44
Treviso	35	13	17	5	31	19	43
Solbiatese	35	17	9	9	49	34	43
Savona	35	13	15	7	31	23	41
Udinese	35	13	14	8	41	21	40
Alessandria	35	12	16	7	38	26	40
Novara	35	11	16	8	39	29	38
Monfalcone	35	12	13	10	39	37	37
Legnano	35	10	15	10	30	32	35
Pro Patria	35	11	12	12	35	38	34
Venezia	35	10	14	11	30	32	34
Trevigliese	35	7	20	8	30	29	34
Biellese	35	8	15	12	26	32	31
Verbania	35	7	15	13	20	33	29
Sottomar.	35	7	15	13	27	45	29
Marzotto	35	7	14	14	30	45	28
Cremonese	35	6	15	14	23	37	27
Asti	35	7	9	19	27	55	23
Rapallo	35	3	14	8	15	42	20

PRIHODNJE KOLO

Cremonese - Marzotto; Legnano - Novara; Rapallo - Triestina; Savona - Biellese; Solbiatese - Monfalcone; Sottomarina - Alessandria; Trevigliese - Piacenza; Treviso - Venezia; Udinese - Pro Patria; Verbania - Asti.

Totocalcio

Catanzaro - Lecco	1
Cesena - Spal	1
Foggia - Monza	X
Genoa - Reggiana	X
Livorno - Bari	2
Modena - Lazio	X
Padova - Mantova	X
Perugia - Como	X
Reggina - Catania	2
Ternana - Brescia	X
Venezia - Verbania	X
Rimini - Anconitana	X
Messina - Massiminiana	2

KVOTE
13 — 183.580.413 lir
12 — 3.278.200 lir

ZARADI TRČENJA V AVTOBUS

Košarkar Radivoj Korać se je smrtno ponesrečil

Nesreča se je pripetila na cesti Sarajevo - Tuzla

SARAJEVO, 2. — Danes dopoldne okrog 10. ure se je na cesti med Sarajevom in Tuzlo smrtno ponesrečil znani jugoslovanski košarkar Radivoj Korač. Korač se je s svojim volkswagnom vračal iz Sarajeva, kjer je sinoči igral v nacionalnem moštvu proti reprezentanci Bosne in Hercegovine. Pri prehitevanju drugega avtomobila je naletel na avtobus, ki se je vračal s potniki iz Tuzle proti Sarajevu. Šofer avtobusa je pred neizogibnim trčenjem skušal zavreti, kar pa mu zaradi spolzke ceste ni uspelo. Pri trčenju je avtobus zletel s ceste, pri čemer je bilo 17 potnikov težje ali lažje poškodovanih. Korača so po trčenju pripeljali v sarajevsko kirurško bolnišnico s težkimi poškodbami na glavi. Zdravniki so se zaman trudili, da bi rešili smrti zaslužnega jugoslovanskega košarkarja, ki je 157-krat branil barve reprezentance in bil eden najboljših strelcev in poleg Daneva najbolj zaslužen za velike uspehe jugoslovanske reprezentance zadnjih desetih let. Korač je zadnje čase igral za italijansko moštvo Boario iz Padove.

NOGOMET

BEOGRAD, 2. — Jugoslovanska nogometna reprezentanca je danes v pripravljalni tekmi za prihodnje srečanje s Finsko premagala Crveno zvezdo, ki je nastopila brez Djajića, Pavlića in Mirtića, ki so igrali v državnem moštvu, 6:3 (3:1). Nogometna reprezentanca Jugoslavije odpotuje jutri v Helsinki, kjer bo igrala z reprezentanco Finske v kvalifikacijski tekmi za svetovno prevnstvo. Izid tekme nima nobenega praktičnega pomena, ker se je v skupini, kjer igra Jugoslavija, Belgija že kvalificirala za svetovno prvenstvo.

* * *

BEOGRAD, 2. — V finalnem srečanju tekmovanja za jugoslovanski nogometni pokal sta se razšla Dinamo in Hajduk pri neodločenem izidu 3:3. Ker to srečanje ni dalo zmagovalca ga bodo ponovili 19. junija v Beogradu.

* * *

ČEDAD, 2. — V mednarodni prijateljski tekmi v Čedadu je nogometni klub Svoboda iz Ljubljane premagal enajsterico Cividalese s 3:2.

ZARADI DOPINGA GIRO IZGUBIL SVOJEGA SEDANJEGA LEADERJA

E. Merckx diskvalificiran Felice Gimondi roza majica

Je Belgijec žrtev spletk? - Razburjenje med kolesarji - Gimondi: okoli nas so ljudje, ki jim manjka samo brzostrelka, da postanejo roparji

SAVONA, 2. — Belgijskega kolesarja Eddyja Merckxa so diskvalificirali. Njegova roza majica je prešla na rame drugega v splošni lestvici Feliceja Gimondija. Zakaj tako strog ukrep? Po zaključku včerajšnje etape so odvzeli, kot redno vsak dan, Merckxu organsko tekočino in jo analizirali. Ker je bila pozitivna so poklicali zdravnika — predstavnika kolesarjev za drugo analizo. Tudi ta je bila pozitivna in žirija je na podlagi čl. 15 pravilnika Gira in mednarodnih norm o dopingu izključila Merckxa z dirke po Itailji. Ker je kolesar diskvalificiran za dobo 30 dni, se ne bo mogel udeležiti niti Toura de France.

Danes zjutraj nihče ni mogel verjeti glasovom, ki so krožili pred startom. Niti Gimondi, ki je izrazil Merckxu solidarnost in ni hotel startati z roza majico. Merckx je bil skrušen in objokan v svoji sobi in je ves čas trdil, da je nedolžen. Ni ničesar zaužil, zaradi česar si ne zna obrazložiti pozitivnosti njegove tekočine. Tudi drugi, od voditelja ekipe pa do zdravnikov, trdijo, da Belgijec ni zaužil ničesar, ker enostavno ne potrebuje poživil. Še najmanj pa v včerajšnji etapi. Zaužiti poživila bi pomenilo za Merckxa toliko kot napraviti samomor. Njega, leaderja splošne lestvice, so vsak dan pregledovali. In to je on dobro vedel. Zakaj bi se torej vzpostavil nevarnosti? V novinarskih krogih trdijo, da je bil Merckx najbolj kontroliran kolesar na svetu, saj so ga pregledali že petdesetkrat in celo desetkrat med letošnjim Girom. In vendar niso nikdar odkrili niti najmanjšega sledu poživil. Zakaj bi jih torej zaužil prav v etapi, ki zanj ni pomenila ničesar in ki ni bila najmanj nevarna in naporna?

Med kolesarji in še posebno med Merckxovimi klubskimi tovariši kroži glas, da gre morda za spletke. Valente, za katero nastopa Merckx, Sin lastnika tovarne Faema, Paolo Valente, za katero nastopa Meckx, je danes prispel v Savono in je odredil, da morajo odvzeti vsem članom njegove ekipe, vključno spremljevalcem in mehanikom, organsko tekočino, ki jo bodo analizirali v letečem laboratoriju Gira. Manažer Faeme Giacotto je danes že govoril o spletkah. Treba bo le videti, če gre za ozko ali širokopotezno zadevo.

Vsi kolesarji brez izjeme so danes izvedli «belo stavko». Ves čas so leno kolesarili in šele proti koncu so se nekateri nekoliko prebudili in iskali slavo na cilju. To se je posrečilo svetovnemu rekorderju v enourni vožnji Dancu Ritterju, medtem ko se drugi niso niti najmanj potegovali za boljšo uvrstitev. Vest o diskvalifikaciji Merckxa je užalostila in tudi razburila vse kolesarje, ker se zavedajo, da so dan za dnem izpostavljeni, četudi brez vsake krivde, nevarnosti. To razburjenje je prišlo najbolj do izraza pri italijanskem prvaku Feliceju Gimondiju. Ta je kritiziral sistem antidopinga. «Ne gre zame — je jezno rekel Gimondi — pač pa za mojo ženo in otroke. Zaradi njih, ki jih imam raje kot zmago na Giru ali Touru, bi rad vedno hodil z dvignjeno glavo. Sicer pa je treba pomisliti na dejstvo, da je okoli nas polno ljudi, ki nimajo nobenega opravka s kolesarstvom. Tem manjka samo brzostrelka, da bi postali roparji. Prav zaradi tega je težko ugotoviti s katere strani so podtaknili prepovedano sredstvo, ki so ga odkrili med pregledom.»

Prav gotovo zadeva ne bo šla tako hitro in brez komplikacij z dnevnega reda. Še posebno, ker so se nocoj zbrali vsi športni direktorji ekip, ki so razpravljali o tem primeru. Z diskvalifikacijo Merckxa in odstopom celotne ekipe Faema pa je Giro izgubil na zanimivosti. Gimondi bo lahko tudi zmagal, vendar njegov uspeh ne bo popoln. Tega se italijanski prvak zaveda, zaradi česar je danes brez volje in veselja oblekel majico, ki mu sicer pripada in katero so mu vsilili z neizprosnim pravilnikom prefosionalne dirke po Italiji.

VRSTNI RED na cilju 17. etape Celle Ligure — Pavia (182 km):

1. Ole Ritter (Dan-Germanvox) 4 ure 48'38", s poprečno hitrostjo 37,832 km na uro
2. Ottavio Crepaldi (Sanson) z zaost. 32"
3. Luigi Sgarbozza (Max Meyer) 36"
4. Felice Salina (Max Meyer)
5. Adriano Durante (SCIC)
6. Bergamo
7. Polidori
8. Santambrogio
9. Lievore
10. De Pra, 11. Rota R., 12. Balini, 13. Dalla Bona, 14. Carletto, 15 Paolini, 16. Bramucci, 17. Tosello 7'11" itd.

SPLOŠNA LESTVICA

1. Felice Gimondi 76 ur 35'02"
2. Zilioli z zaost. 2'13"
3. Schiavon 2'51"
4. Bitossi 3'13'
5. Michelotto 3'25"
6. Colombo 3'35"
7. Dancelli 6'25"
8. Mori P. 7'38"
9. Moser 9'59"
10. Caletto 14'52", 11. Passuello, 12. Taccone, 13. Altig (Nem.), 14. Morotti, 15. Anni, 16. Poggiali, 17. Vifian (Šv.), 18. Adorni, 19. Sgarbozza, 20. Tosello itd.

AVTOMOBILIZEM

ADENAU, 2. — Avtomobili porsche «908» so zabeležili pravo zmagoslavje na avtomobilski dirki «1.000 km» v Nürbunrgringu: zasedli so namreč vseh prvih pet mest. Zmagala je posadka Siffert - Redman s časom 6.11'02"3 in s p.h. 162,600 km n. u.

Jugoslovanska nogometna prvenstva

2. LIGA — ZAHOD

IZIDI

Zadar — Orijent prek. v 80' 0:3
Aluminij — Metalac 3:1
Rudar — Mura 7:2
Borac — Trešnjevka 2:0
Šibenik — Istra 1:1
Lokomotiva — BSK 5:2
Split — Jedinstvo 5:2
Varteks — Ljubljana

LESTVICA

Orijent	28	21	3	4	59	23	45
Borac	27	17	6	4	20:	22	40
Varteks	28	13	8	7	47	29	34
Trešnjevka	28	13	8	7	38	29	34
Rudar	28	14	5	9	47	34	33
Metalac	28	14	5	9	47	44	33
Šibenik	28	10	12	6	48	37	32
Split	27	12	6	9	45	36	30
Lokomotiva	28	10	5	13	40	43	27
Zadar	28	8	10	10	37	40	26
Mura	28	7	9	12	45:	50	23
Ljubljana	28	10	3	15	41	49	23
BSK	28	10	3	15	48	59	23
Istra	28	7	6	15	28	44	20
Jedinstvo	28	6	3	19	26	59	15
Aluminij	28	3	2	23	23	10	8

SLOVENSKA LIGA

IZIDI

Koper — Celje-Kladivar 2:2
Nafta — Svoboda 0:0
Kovinar — Hrastnik (b.b.) 3:0
Slavija — Rudar 1:0
Triglav — Železničar 0:1
N. Gorica — Ilirija 1:1

LESTVICA

Železničar	20	11	5	4	54	30	27
Rudar	20	11	4	5	37	20	26
N. Gorica	20	11	3	6	48	28	25
Svoboda	20	11	3	6	43	27	25
Slavija	20	11	3	6	33	30	25
Nafta	20	6	9	5	28	35	21
Kovinar	20	6	7	7	25	28	19
Ilirija	20	7	5	8	23	28	19
Celje-Klad.	20	7	3	10	29	35	17
Triglav	20	6	3	11	26	36	15
Koper	20	5	2	13	22	41	12
Hrastnik	20	2	5	13	18	40	9

ZAHODNA CONSKA LIGA

IZIDI

Piran — Tolmin 1:0
LTH — Izola 1:1
Tabor — Kranj 4:4
Litija — Zagorje 6:0
Kamnik — Sava 1:1
Primorje — Slovan 1:0

LESTVICA

Izola	20	12	3	5	53	18	27
Primorje	20	11	4	5	41	21	26
Zagorje	20	9	5	6	34	27	23
Tabor	20	8	6	6	35	40	22
LTH	20	9	3	8	28	29	21
Piran	20	7	7	6	28	34	21
Tolmin	20	8	4	8	22	23	20
Sava	20	5	8	7	22	28	18
Litija	20	5	7	8	28	25	17
Kranj	20	6	5	9	30	46	17
Slovan	20	7	2	11	30	36	16
Kamnik	20	4	4	12	30	55	12

ATLETIKA — POKRAJINSKO PRVENSTVO NARAŠČAJNIKOV

Maloštevilna udeležba in poprečni rezultati

Med borovci se je najvišje uvrstil Ruzzier s 4. mestom v metu kopja

Pokrajinsko prvenstvo za naraščajnike ni bilo za ŠZ Bor tako uspešno, kot pred kratkim enaka prireditev za dekleta. Nastopili so skupno trije atleti (četrti je bil namreč bolan) in uspehov pravzaprav ni bilo.

Tekmovanje je bilo razdeljeno na dva dneva, število udeležencev pa je bilo majhno in tekmovanje je bilo dokaj dolgočasno. V prvem dnevu je bil za Bor najboljši Ruzzier, ki je zasedel v kopju četrto mesto z ne preveč dobrim rezultatom. Orodje je vrgel 33,87 m daleč, to je približno 2 manj kot se je od njega pričakovalo. Z rezultatom 36 m bi bil Ruzzier lahko že drugi. Ferluga Valter je svoj prvi atletski nastop opravil povsem zadovoljivo. Nastopil je v skoku v daljino in je dosegel dober rezultat 4,91 m. Atlet je nekoliko počasen ima pa dober odriv in s primernim treningom se lahko razvije v dobrega skakalca. Skoke okoli 5,50 m bi lahko dosegel že v teku letošnje sezone.

V drugem dnevu tekmovanja sta nastopila ponovno Ruzzier in Edi Križman. Prvi je tekel na 100 m in se je uvrstil na 10. mesto z rezultatom 13"7, drugi pa je vrgel kroglo točno 9 metrov in pol ter zasedel 6. mesto. Z malo boljšim rezultatom bi bil Borov atlet lahko višje na lestvici, ker je bila konkurenca izenačena. Tretji je, na primer, dosegel samo 9,86 m. Žal zaradi bolezni ni mogel na 100 metrov nastopiti Boris Guštin, ki bi se skoraj gotovo uvrstil v finalni tek. Po vodi je tako šla tudi štafeta 4x100 m.

Na pokrajinskem tekmovanju je bilo doseženih nekaj res dobrih rezultatov. Član CRDA Tulliach je v višino skočil kar 175 cm (Tulliach ima komaj 16 let), Deola pa je 300 metrov pretekel v odličnem času 37"9. Iz neznanih razlogov se ta atlet ni udeležil finalnega teka. Čeprav je dosegel daleč najboljši čas je ostal brez naslova prvaka. Tek na 300 metrov se je izkazal za tehnično najboljšo panogo. Pod 40 sekundami so tekli še štirje drugi atleti. V finalu je zmagal Purini. Odličen je bil tudi troskok. Klub CSI je pokazal, da ima v svojih vrstah res mnogo talentov. Peracca je skočil kar 12,93 m, rezultat s katerim se lahko visoko uvrsti na vsakem deželnem tekmovanju za mladince in tudi člane. Isti atlet je zmagal tudi v skoku v daljino, njegova premoč pa je bila tu manjša in tudi tehnični rezultat ni bil tak kot pri troskoku.

Pokrajinski prvaki so postali:

1. DAN

disk: 1. Turrini (Ginnastica Triestina) 33,82 m

višina: 1. Tulliach (CRDA Trst) 1,75 m

kopje: 1. Stocca (Fiamma) 38,50 m, 4. Ruzzier (Bor) 33,87 m

daljina: 1. Peracca (CSI Trst) 5,84 m, 7. Ferluga (Bor) 4,91 m

60 m ovire: 1. Slaviero (CSI Trst) 12"9

300 m: 1. Purini (Ginnastica Triestina) 39"3, (v polfinalu je Deola dosegel 37"9)

hoja 6 km: 1. Zettin (CSI Trst) 33'51"4

2000 m: 1. Weber (CSI Trst) 6'7"7

2. DAN

300 m ovire: 1. Furlan (Libertas Trst) 46"5

kladivo: 1. Turrini (Ginnastica Triestina) 26,54 m

100 m: 1. La Mesta (Fiamma) 11"8, 10. Ruzzier (Bor) 13"7

palica: 1. Barbarossa (Fiamma) 2,80 m

1000 m: 1. Weber (CSI Trst) 2'53"7

krogla: 1. Franceschini (Fiamma) 11,62 m, 6. Križman (Bor) 9,50 m

troskok: 1. Peracca (CSI Trst) 12,93 m

štafeta 4x100 m: 1. Fiamma (Michieli, Visintin, Lamesta, Franceschini) 47"1.

— lin —

ODTUINTAM

VESLANJE

IZOLA, 2. — Na 14. mednarodni istrski veslaški regati v Izoli so med 90 posadkami in 300 veslači iz 15 klubov iz Trsta, Hrvaške in Slovenije, pobrali največ prvih mest tržaški gasilci, ki so s 650 točkami zmagali tudi na ekipni lestvici 2. je bil Jadran Reka 350 točk, 3. Ginnastica Triestina 160 točk itd.. V posameznih disciplinah so zmagale naslednje posadke:

skiff: N. Sauro TS
dvojec brez krmarja: Gasilci TS
dvojec s krmarjem: Gasilci TS
double scoul: Ginnastica Triestina
četverec brez krmarja Gasilci TS
četverec s krmarjem: Jadran Reka
osmerec Gasilci TS

ATLETIKA

HEIDELBERG, 2. — Zahodna Nemška Heidi Rosendhal je v srečanju med nemško in sovjetsko reprezentanco postavila nov svetovni rekord v ženskem atletskem peteroboju z značko 5.023 točk. S tem je izboljšala dosedanji rekord za 28 točk. V posameznih disciplinah je dosegla naslednje rezultate: 100 m ovire: 13"6; krogla: 13,26 m; višina: 165 cm; daljina 6,21 m; 200 m: 24"8.

LJUBLJANA, 2. — Mladi slovenski atleti so v nedeljo dosegli velik uspeh. V tekmovanju za jugoslovanski mladinski atletski pokal so osvojil eno prvo in dve tretji mesti. Med mladinci je namreč zmagal celjski Kladivar pred Crveno zvezdo in Olimpijo, pri dekletih pa je v Varaždinu zmagala Senta pred Sarajevom in Kladivarjem.

ANTWERPEN, 2. — Avstralec Clayton je postavil nov svetovni rekord v maratonskem teku: 42,175 km dolgo progo je pretekel v 2.08'33"6.

ŠAH

LJUBLJANA, 2. — V Ljubljani se je začel mednarodni šahovski turnir za «Memorial dr. Milana Vidmarja». Nastopajo najboljši šahisti iz šestih držav. Svojih igralcev ni poslala le Sovjetska zveza.

TOTIP

1. —	1.	Oltraggio	1
	2.	Laclos	1
2. —	1.	Sicolone	1
	2.	Irriverente	1
3. —	1.	Mabel	1
	2.	Fustel	2
4. —	1.	Fatidico	2
	2.	Berthier	X
5. —	1.	Anticipo	2
	2.	Brik Brek	1
6. —	1.	L'Aquila	2
	2.	Bellegarde	2

Kvote:
12 — 3.175.578 lir
11 — 125.351
10 — 9.021

43. MAKS ZADNIK

Med Snežnikom in morjem

Spomini na NOB - Istrski odred v Brkinih in Istri

Pri tem je sodelovalo tudi nekaj borcev naše čete. Razbita bela skupina jo je ucvrla nazaj v postojanko. Pričakovali smo, da nas bo sovražnik že isti dan napadel, vendar se tisti in naslednjih nekaj dni ni zgodilo nič takega. Popoldne 7. dan našega zadrževanja na Erzelju pa je prinesla neka ženska obvestilo, da je vdrla v Slap skupina kakih 60 Nemcev. Štab brigade je takoj odločil, da jih napademo. Za napad sta bila določena 3. bataljon in naša četa, ki bi napadla na desnem krilu in preprečila umik sovražnika proti Vipavi. Po operativnem načrtu bi se morali približati vasi od južne in vzhodne strani na 50 metrov, in ko bi padla na vas mina težkega minometa, bi morali jurišati. Bilo pa je drugače. Mina je padla, ko smo bili še okoli 300 do 500 metrov od vasi, zato smo takoj napadli, vendar so se Nemci razbežali že prej, kot smo jim utegnili zapreti umik. Navzlic temu so naši ubili na begu tri sovražne vojake, jaz pa sem enega ranil in ujel.

Nemca sem ujel na nenavaden način. Ko smo jurišali ob potoku na vzhodni strani vasi, nismo naleteli na odpor, zato smo se obrnili od severovzhodne strani nazaj proti vasi, ki je bila v megli. Preiskali smo njive pod vasjo, na katerih je bila nepožeta koruznica. Ko sem se približal od neke hiše njivi s koruznico, sem opazil nekoga v nemški uniformi, ki je bil pokrit z vojaško planinsko kapo s senčnikom, ko je sedel in zlagal naboje v kaseto. Mislil sem, da je partizan, ker so imeli mnogi naši borci nemške uniforme in kape, zato sem zavpil proti njemu: «Ti, kaj pa tam delaš?» Naglo me je pogledal in verjetno šele tedaj dojel, za kaj gre. Zato se je dvignil, pustil kaseto, vzel karabinko in jo ucvrl proti potoku. Dvignil sem brzostrelko in streljal, ne da bi pomeril, vendar je bežal dalje. Pomeril sem, vendar sem videl, da padajo izstrelki v zemljo 20—30 metrov daleč, ker je bila cev zelo razgreta. Bilo bi mi neprijetno, če bi mi bil pobegnil, zato sem vzel v roke pištolo in stekel za njim. Ko je prekoračil potok, so ga opazili naši iz vasi in streljali nanj, zato se je vrgel k zidu ob poti. Jaz pa sem ga videl in vrgel na tisti kraj italijansko ročno bombo, toda padla je nad zid na mehko in ni eksplodirala. Naši so nehali streljati, jaz pa sem stekel po njivi in skočil nanj čez 50 cm visok zid. Spopadla sva se s pestmi, na pomoč pa mi je pritekel neki podporočnik, operativni oficir XVII. brigade. Takoj sva ga razorožila. Bil je lažje ranjen v ramo, odpeljali smo ga v vas in obvezali. Tam blizu sem na poti našel še nemški bolničarski nahrbtnik in ga odnesel. Pribor nam je prav prišel, izročil sem ga četnemu bolničarju Fr. Golobiču. V tej akciji so sodelovali tudi trije oficirji, ki so bili namenjeni čez Primorsko in Gorenjsko na Štajersko k IV. operativni zoni.

POHOD IZ VIPAVE NA VOJSKO

Pohod z Erzelja v Vipavi proti Predmeji in Trnovskemu gozdu na Vojsko je bil najtežji in prava golgota trpljenja. Po uspešno končanem boju v vasi Slap, smo se zadovoljni vrnili na Erzelj. Ko smo pripravili pičlo večerjo, smo se pripravljali k počitku, vendar je kmalu prihitel kurir štaba brigade in sporočil, naj se komandir in komisar takoj javita pri štabu brigade, četa pa naj se pripravi za odhod in pride z vso opremo pred štab. Takoj nama je bilo jasno, da se pripravlja ofenziva in je konec naše «idile» na Erzelju. Javila sva se načelniku štaba, ki nama je rekel: «Vi greste že nocoj stran in boste odnesli radijske postaje! Tudi mi imamo premik, toda v nasprotno smer!» Tam se je naenkrat znašel tudi osorni kapetan Jaka z mayser pištolo, ki ga ves ta čas nismo videli.

Načelnik nas je napotil h kuharju, ki nam je hitro razdelil po dva koščka kruha in rezino sira za vsakega borca. Načelnik nam je še rekel, da so radijske postaje na vozu pred štabom brigade in obljubil, da nas bo spremila in zavarovala do prekoračenja ceste in železnice v Vipavski dolini četa njihove brigade. Naročili pa so nam še, da bomo vodili na štab korpusa sedem ujetnikov, ki so jih brigadne enote ujele v zadnjih akcijah in nam bodo pomagali nositi.

Okoli 19. ure (18. 2. 1945) smo si spet naložili na ramena radijske postaje in krenili proti Šmarjam nad Ajdovščino. Pol ure pred nami je odšla v dolino četa XVII. brigade, da bi nam zavarovala prehod čez cesto in železnico. Sedem ujetnikov (SS oficirja — zdravnika, tri nemške vojake in tri italijanske fašiste v civilnih oblekah) smo primerno zavarovali, da bi jim preprečili beg. Po dveh urah hoje smo pod vasjo Štomaž srečno prekoračili železniško progo Gorica — Ajdovščina in reko Vipavo ter cesto Gorica — Postojna in se začeli vzpenjati proti vasem Štomaž in Predmeja. Hodili smo po kamnitih stezah, blatnih poteh in poljih. Pozno ponoči smo spet zabredli v sneg, postopoma nas je začela napadati tudi utrujenost. Strmina pa je bila čedalje večja in bremena vedno težja. Hodili smo čedalje bolj počasi, počivali in prekladali bremena in se menjavali pri nošenju. Ujetnikom nismo mogli zaupati v noči. Ko se je zdanilo, smo prišli čez greben na požgano Predmejo. Računali smo, da bomo tam počivali, toda morali smo nemudoma naprej v hrib, ki se je želo strmo dvigal proti oblakom. Snežna odeja je bila čedalje debelejša, gaz v snegu pa čedalje ožja in se je vila vedno bolj strmo v hrib. Omahovali smo pod bremeni. Tu pa tam je kateri zdrsnil z gazi in se podrsal po bregu navzdol ter le težko prišel brez pomoči spet na stezo. Po takem snegu in vzponu bi šel težko še spočit človek brez bremena na ramah. Mi pa smo hodili že vso noč. Visoko v hribu smo naleteli na zmrznjena okostja in drobovja pobitih mul in konj. Vse kosti so bile skrbno obglodane in obrezane, težko je bilo najti ob njih še kaj mesa. Zvedeli smo tragično novico, da se je tod umikala naša XXXI. divizija in se ji je pobila vsa tovorna živina. Pogled na te ostanke je bil strašen in je deloval na nas zelo mučno.

Tu, visoko v Trnovskem gozdu, ko nam je bilo najhuje in ko smo omahovali pod težkimi bremeni, smo zahtevali, da tudi mlajši ujetniki pomagajo nositi. Esesovski oficir pa se je temu uprl in rekel: «Sie können mich erschissen, aber ich werde nicht tragen!» (Lahko me ustrelite, toda nosil ne bom).

Postopno, korak za korakom smo se vzpenjali proti Kozjim stenam. Bremena so postajala čedalje težja, vse pogosteje smo se menjavali in obnemogli počivali vsakih 50 metrov, strmine pa ni bilo in ni bilo konca. Izza vsakega ovinka ali zastrtega dela gozda smo pričakovali ravnino, pa se je hrib kar nadaljeval in postajal vse bolj strm. Kolikor višje smo se povzpeli, toliko hladneje je bilo. Lačni, utrujeni in žejni z mokrimi nogami v capah smo se počutili v vetru kot bi bili brez obleke. Vsi izmučeni in obnemogli smo končno okoli 11. ure prisopihali na neko planoto. Toda tu so se grozote še povečale. Prišli smo do opuščenega taborišča v snegu, kjer so bili ognji, ki so jih kurili naši borci na umiku, izdolbli 3—5 metrov široke in 2,5 metra globoke jame v snegu. Vodiči so nam povedali, da je tu taborila XXXI. divizija po umiku s Predmeje. Nekaj kilometrov naprej pa smo našli v snegu dva mrtva partizanska borca: V snegu brez hrane, slabo obuti in še slabše oblečeni, do kože premočeni in v stalnem boju s spočitimi, dobro opremljenimi in hranjenimi sovražniki. Bilo je gorje, ki ga ne more do podrobnosti opisati tudi najbolj spreten pisec. Razumeti ga je mogoče v vsem obsegu in bistvu le tedaj, če ti je dano, da ga osebno preživiš, in s tem smo bili mnogokrat «obdarovani».

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica 24 Maggio 1/1, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir, SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino ne naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst